

Uredništvo in upravn
ništvo Glasila je v Chi
cago, Ill., 2821 So. 40. Ave.,
kamor je pošiljati vse
rokopise, denarne pošil
jatve, sploh vse, kar ima
stik z listom.

Celoletna naročnina
na Zdr. Države in Cana
do je \$1.00, za inozem
stvo \$1.50.

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izjaha vsaki
teden v petek. — Cirkula
cija je dosegla nad deset
tisoč natisov. List je
razširjen po Zdr. Drža
vah, Canadi in stari do
movini.

Cene za oglas po po
godbi. Enostopna 10
point vrata 8 centov.

Nefrankirana ali pre
malo frankirana pisma
se ne sprejemajo.

LETO—YEAR VI.

Chicago, Ill., 9. maja (May) 1913.

ŠTEV.—NUMBER 19.

Priznanje.

Danes vemo, da našemu pred
sedniku — Wilsonu ne dela mno
go predglavice carinsko vpraša
nje. Tako trdi gospod D. P. King
sley, predsednik njujorške zava
rovalne družbe. Gospod Kingsley
pravi, da provzročila našemu pred
sedniku glavobol, ker med delavci
vedno bolj prodira spoznanje, da
jih le socializem more rešiti dana
šnje mezdne sužnosti in jih osvob
oditi iz rok grabežljivih kapita
listov. Po nazorih tega gospoda
niso trudi in carinsko vprašanje
trn v oči našega predsednika,
marveč mu spanec preganja po
noči, le socializem, ki prodira v
čimdalje širše ljudske kroge.

D. P. Kingsley pravi dobesed
no: "Najpomembnejši dogodek
pri zadnjih volitvah ni bila zma
ga demokratov, ponižanje starih
strank in izvanreden naraščaj
glasov progresistov, temveč so so
cialistični glasovi. To je veliko
vprašanje, pred katerim je danes
dežela.

Približno tako naziranje so več
krat izrekli meščanski govorniki
na svojih shodih in kapitalistični
časnikarji v svojih uvodnikih.
Ali tako jasno in določno se še
ni nikoli izrazil kakor gospod
Kingsley. Miljon socialističnih
glasov je provzročil pri gospodi
večji strah kakor štiri milijone
glasov progresistov, dasiravno so
progresisti, kar se tiče programa
za današnje človeško družbo, mno
go vzeli iz programa socialistične
stranke. Naši vladajoči krogi do
bro vedo, da je program progres
sistovske stranke le navadna re
klama in da progresistovska
stranka ne bo storila nič žalega
kapitalizmu. Nadalje vedo gospo
dje, ki nas danes vladajo, da ima
jo socialisti poleg točk v svojem
programu, ki naj bi se izvedle
že v kapitalistični družbi, še dru
go točko, ki jo bo stranka izve
dla, ko dobi moč, da jo lahko u
resniči: razlastitev ljudi, ki danes
lastujejo produktivna, razdelivna
in prometna sredstva. Kakor hi
tro se uresniči ta točka sociali
stičnega programa, je tudi konec
zajedalskemu življenju kapitali
stov.

Tudi to misel je gospod King
sley povedal odprto, dasiravno se
je je dotaknil le od strani in zme
dno, ker socializma ne razume:
"Dežela bo imela odločiti o napa
du socialistov na privatno lastni
no," pravi g. Kingsley. Ta stavek
znači, da gospod Kingsley ne ve,
kaj socialisti hočejo. Ako bi sodi
li po njegovem izreku, tedaj bi
pet ali deset socialistov lastovalo
en par hlač. Vsaki dan bi jih ob
lekel nekdo drugi.

Tako bi bilo s klubom, jopi
čem, stanovanji itd. Vsaki dan
bi moral menjati vsak človek ob
leko z drugim človekom. Selili bi
se vedno. Danes bi stanovali na
zapadnem delu mesta, drugi dan
pa na vzhodnem. Vsakemu mora
biti jasno, da bi kaj takega zahte
val le norec. Iz tega sledi, da soci
alisti nimajo take točke v svojem
programu. Socialisti nočejo od
praviti privatne lastnine v sploš
nem, ampak odstraniti hočejo pri
vatno lastnino proizvajalnih, raz
delivnih in prometnih sredstev,
ker bi se s tako preosnovno odpra
vilo izkoriščanje človeka po člo
veku. Ako postanejo proizvajal
na, razdelivna in prometna sred
stva splošna ljudska last, ne bo
odpravljena privatna lastnina po
sameznika, marveč bo še le po
tem mogoče, da bo vsakdo imel
nekaj privatne lastnine, ob kate
ro ga ne bo mogel spraviti kate
ri drugi človek z izkoriščanjem.

Ako se je gospod Kingsley nalašč
ali nevedoma tako zmedeno izra
zil o socializmu, je postranska re
č. Glavno je in ostane, da pri
zna, da bo socializem naredil ko
nec današnjemu izkoriščevalnemu
sistemu, ki se je pod vplivom ka
pitalizma razvil v ogromnega po
lipa, ki čimdalje večje ljudske

množice peha v siromaštvo, izse
sajoč iz njih ves imetek in osre
dotočujoč ga v rokah peščice ka
pitalistov.

Ali gospod Kingsley se ne za
dovolji s tem svarilom. Kot pame
ten človek razume, da socialisti
ne bodo izginili s pozorišča, ako
se kapitalisti še tako tesno okle
nejo drug drugega in nastopajo
solidarno proti naukom socialist
tov. Zaveda se, da v današnji
družbi odločijo delavci. Raditega
kliče svareče kapitalistom, da se
naj bolj brigajo za dobrobit de
lavcev. "Velika večina industri
elnih delavcev," pravi Kingsley,
"je danes za lastnino in proti so
cializmu. To velja, ako se člove
ško ravna z njimi, drugače pa
pojdejo s socialisti." Krajši de
lavni čas, boljše plače, cenena ži
vilo so po mnenju Kingsleyja re
ši, s katerimi se delavci lahko od
vrne od socializma. S temi besed
dami je g. Kingsley zopet nekaj
priznal, kar mnogo njegovih raz
rednih tovarišev taji. Konstatiral
je staro resnico, ki so jo sociali
sti povedali že pred leti in leti.
Delavske mezde so nizke, delovni
čas predolgo traja in cena za ži
vila so previsoka.

Gospod Kingsley je s svojo iz
povedjo priznal, da bi kapitalis
tom ne bilo treba nič storiti za de
lavce, ako bi se delavci ne orga
nizirali politično v socialistični
stranki. Iz strahu pred naraščajo
čo socialistično stranko priporo
ča reforme v korist delavstvu. Iz
te bojazni se pa delavci lahko u
čijo, kakšne velike koristi prinaša
zanje tudi politična organizacija.
Delavci, ki gre z duhom časa
naprej, ni organiziran le v pod
porni organizaciji, da v slučajih
boleznih in nezgodah skrbi zase,
po svoji smrti pa za svojece; on ni
organiziran le v strokovni in in
dustrijski organizaciji, da si izvo
juje krajši delovni, višjo mezdno
in druge ugodnosti v delavnici,
marveč je organiziran tudi poli
tično, da si osvoji politično moč
s katero vpliva na zakonodajo se
bi in svojim tovarišem v korist.

Ameriške vesti.

— Požar je napravil mnogo ško
de v klavnici v Detroitu, Mich.
Poginilo je 250 ovc in dva požar
na brambovca sta bila ranjena.
Škodo cenijo na \$195,000. Sodijo,
da je nekdo nalašč zažgal.

— Splošno se pričakuje, da se
demokratska carinska predloga
že prihodnji teden odda senatu.
Nižja zbornica bo najbrž sprejela
predlogo, kakor jo je priporočal
proračunski komitej.

Zagovorniki predloge menijo,
da posvetovanje v senatu ne bo
trajalo prek dveh mesecev.

Ko je predsednik sezval kongres
k izvanrednem zasedanju, je to
storil radi colinske predloge.
Mogoče bo predložil tudi načrt za
reformo valute. Natančnega se
danes nič ne ve o njegovih načrt
ih. Vsekakor bodo voditelji de
mokratske stranke v zbornici v
najkrajši dobi pončeni o vsem.

— Po daljšem miru so avtoban
ditje zopet pričeli s svojim delom
v Chicagu. V pondeljek so oropa
li tri osebe. V avtomobilu je se
dela devet roparjev. Torej cela
tolovajska četa, ki je bila pripra
vljena spopasti se tudi s policijo,
ako bi ji križala njeno pot.

— V nedeljo je prišel na sejo
"Čikaške delavske zveze" Claren
ce S. Darrow, znani delavski
zagovornik. Ko je stopil v dvora
no je bil stavljen in sprejet pred
log, da se preneha z delom. Dar
row je bil vidno ginjen, ker ni
pričakoval takega sprejema. Ko
je stopil na govorniški oder, je ob
burnem pozdravljanju prišel ta
koj govoriti o delavskem vpraša
nju.

"Ako je človeška družba zašla
tako daleč," je rekel Darrow, "da
moramo zahtevati, da ženske ne
smejo delati preko desetih ur, po
tem je čas, da nvedemo v druž
bi spremembe.

"Najbolje je, da se vse stroko
vne organizacije združijo v veli
ko politično mašino, postavijo
svoje kandidate in izvolijo."

"Zvišanje delavske mezde ni
vredno piskavega oreha, dokler i
mamo dolgotrajen delovni čas. Bo
rite se za skrajšanje delovnega
časa, ker bodo visoke mezde od
sebe prišle, ako bode znižali de
lovni čas."

Darrow je potrošil vse svoje
premoženje — \$150,000 — pri o
beh obravnavah v Los Angelesu.
Ko je šel v Los Angeles, je bil
Darrow demokrat. Zdaj je drug
človek. Spoznal je, da delavci ne
morejo nič doseči, ako niso kot
razred organizirani v politični
stranki.

Darrow, znamenit advokat, ki
je bil vsem kapitalistom strah,
kadar je zagovarjal delavce pred
sodiščem, je spregledal. Tovariš
delavci, ki se danes služijo kapita
lističnim strankam, kedaj se bo
do tebi odprle oči, da boš uvidel,
da je tvoje mesto v razredni de
lavski politični organizaciji?

— Organizacija med klavniški
mi delavci v Chicagu dobro napre
duje. Zadnji nedeljo se je vršil
dobro obiskan shod. Udeležencev
je bilo nad tisoč. K organizaciji
je pristopilo 160 novih članov.

— Nižja zbornica je sprejela
brez opozicije dodatek k Sherma
novemu protitrustanskemu zaka
nu, po katerem mina ta zakon ve
ljavje za delavske strokovne orga
nizacije. Senat bo skoraj gotovo
sprejel ta dodatek.

— V premogovniku pri Wal
senburgu, Colo., ki je lastnina
"Colorado Fuel and Iron" dru
žbe se je z največjim naporom re
šilo 29 rudarjev. Rovi in hodniki
so štiri sto čevljev pod zemeljsko
površino. Nakrat se je dohela
plast premoga utrgala in zasula
glavni uhodnik in zaprti so bili
vsi izhodi. Zasuti rudarji so po
večurnem tavanju našli star in
ozek rov. V tem rovu so lezli po
vseh starih, dokler niso prišli na
svitlo.

— Naselniška oblast v Kalifo
rniji je zopet za eno blamažo bo
gatejša. V San Franciscu je zavr
nila Rusa S. Orlovskega kot ne
želenega državljana, ker je bil v
Rusiji kaznovan radi političnih
prestopkov. Delavski minister
Wilson je odredil, da se mu do
voli izkrenati se v Zdr. državah.

— Pensylvanjska legislatura
je sprejela penzijski zakon za ma
tere. Zdaj ga je podpisal tudi go
verner. Ubožne matere bodo dobi
le v porodiški postelji do \$12
podpore mesečno za enega otroka
in ne več kot \$20 za dva otroka.

V vsakem okraju bo komisija,
ki bo sestala iz petih oseb, odlo
čila, komu naj se izplača podpo
ra.

— V El Pasu, Tex. so zaštraj
kali tesarji zavoljo povišanja me
zde. Tesarji so dobro organizira
ni in upajo, da bodo zmagali.

— "Bessemer Foundry in Ma
chine" družba v Birminghamu,
Ala. je povišala plačo strojnikom
za en cent na uro. Sedaj znaša
plača 40c na uro. Družba ima v
svojem obratu le strokovno orga
nizirane delavce.

— Zelo zanimiva vest prihaja
iz Savannah, Ga. Od sedaj se a
meriške strokovne organizacije
niso mnogo brigale, da bi organi
zirale črne. V tem mestu se je
sedaj ustanovilo krajevno dru
štvo tesarske unije, pri katerem so
vsi črnci. To je dobro znamenje,

ker dokazuje, da čimdalje bolj
predira spoznanje, da se morajo
delavci organizirati v skupni or
ganizaciji ne glede na narodnost
in raso, ako hočejo doseči vspehe.

— Po uradnem izkazu trgovske
ga ministrstva se je vsaki dan iz
vozilo blaga v vrednosti sedmih
milijonov dolarjev v inozemstvo.
Uvoz je znašal dnevno nekaj nad
pet milijonov. Najboljši odjemalec
je Velika Britanija, ki je porabi
la za \$1,750,000 ameriškega bla
ga.

Ves izvoz in uvoz je tekom 9
mesecev dosegel \$3,300,000, ali
za 13.5 odstotkov več, kakor lani
ob tem času.

— Priseljevanje v aprilu do
kazuje, da bomo letos imeli nov
rekord v priseljevanju. V New
Yorku se je v minolem letu izkr
calo 108,980 priseljencev. Letos
je 33,531 priseljencev več prišlo
iskat sreče v Zdr. države kakor
lani v istem mesecu.

— Zdr. države so kitajsko re
publiko priznale formalno. Ame
riški zastopnik Williams v Pe
kingu je brzojavil, da je kitajsko
vlado obvestil o tem.

V Atlanti, Ga. so poklicali deset
stotnih državne milice pod orožje,
ker je krožila vest, da hoče na
hujškano ljudstvo linčati tovar
niškega čuvaja N. Leeja in L. M.
Franka, poslovodja tovarne za
svinčnike, ki sedita v okrajni ječi,
ker sta obdolžena, da sta umorila
Marijo Pagan. Šest obdolžencev
je morala policija izpustiti, ker
se jim ni moglo dokazati, da so
bili v zvezi z umorom. Hujšaka
so podpihivali ljudstvo, naj vsaj
zadnja dva obdolžena linča, ker
drugače ju bo izpustila policija.

— Na osebni vlak šte. 5. "Kan
sas City Southern" železnice
družbe, ki vozi proti Mehikanske
mu zalivu, je v Kansas Cityju sto
pil nevaren ropar. Komaj je vlak
zapustil postajo, je potnike oropal
za \$1500 v denarju in draguljih.
Njegov namen je bil, da oropa le
miljonarja J. M. Shorta. Ker je
bila prilika ugodna, je oropal še
druge potnike. Miljonar, lastnik
rudnikov, je prišel streljati na ro
parja. Nastal je pravi dvoboj v
spalnem vozu. Miljonarja so za
dele tri krogle. Tudi ropar je bil
zadet. Vendar je pa skočil z vlaka
in s plenom ušel.

— Ker so se pogajanja med
ravnatelji vzhodnih železnic in za
stopniki vlakospremnega osebja
razbila vsled trmoglavosti želez
niških ravnateljev, ki nočejo ču
ti besedice o zvišanju plače, je
vodstvo organizacije sprevedni
kov in drugega vlakospremne
nega osebja zaključilo, da naj
člani organizacije, kate
rih je nad 100,000, s splošnim
glasovanjem odločijo, ako naj se
proglasi štrajk. Splošno glasova
nje bo trajalo dva tedna.

— V East Liverpoolu, O. je kr
vavo rdeča zastava, ki je v trgov
skem delu mesta vihrala z neke v
lepem slogu zgrajene hiše, silno
razburila bogate postopake. Poli
caj, ki je stal na voglu, je izjavil
da mestna gosposka nima pravice
sneti zastave s hiše. Prepri radi
zastave je nastal pred nekaj me
seci, ko so socialisti razobesili rde
čo zastavo kot znamenja za svoj
glavni tabor. Patrioticna društva
so takoj protestirala proti razobe
šeni rdeči zastavi. Na to so socia
listi izjavili, da rdeča zastava ne
služi nobenemu narodu za simbol
in da nima mestna gosposka pra
vice vzeti jo s hiše. Protesti so se
množili, socialisti so pa razobesili
še večjo zastavo. Zdaj se je pa
trijotom vnela kri in zagrozili so,
da jo bodo sežgali. Socialisti so
na grožnjo odgovorili, da bodo za
zastavo zahtevali varstvo od me
sta. Spor še ni končan, zastava
pa vihra...

Inozemstvo.

— Ko se je Avstrija dogovori
la z Italijo, da zasedata Albanijo,
tedaj je črnogorski kralj spoz
nal, da ga je pustila Rusija na ce
dilu in da je trdna volja vevle
vlasti s silo zasesti Skader, ako se
prostovoljno ne umakne iz njega.

Avstrija je zbrala tako silno
vojsko ob Crni gori, kakor da bi
hotela upasti na ozemlje kakšne
velesile. Mednarodno brodovje je
blokiralo Bar, edino črnogorsko
luko. Nato so se Črnogorci umak
nili iz Skadra, da ustavijo naval
Avstrije v Črnogoro. Ali kakor
strela iz jasnega neba je došla
vest v Cetinje, da bodeča Avstri
ja v Italijo uravnali "albansko
vprašanje." Da je vest resna in
resnična je potrdilo dejstvo, da
Avstrija pripravlja večjo vojaško
ekspedicio proti Skadru, Italija
pa proti južni Albaniji, ne glede
na to kako bodo v Londonu od
ločili poslaniki velesil na skupni
konferenci. Ko je Nikola uvidel,
da je osamljen in da so ga vsi
njegovi prijatelji prepustili nje
govu usodi, je izročil Skader ve
lesilam. Nato je črnogorsko mi
niststvo podalo svojo ostavko,
da protestira proti nasilju vele
sil.

Po časnikih kroži vest, da se je
tudi črnogorski kralj zahvalil za
krono. Vendar pa še ni potrjena.

Srbsko vojaštvo je ostavilo Al
banijo. Essed paša je pa dobil
poziv od velesil, da se takoj po
dvrže sultanu.

Vojna med balkanski zavezniki
in Turčijo je skoraj tako rekoč
končana. Plen med seboj si bodo
razdelili pa veliki kronani ropar
ji, ki imajo velike topove in o
gromne barke in dosti človeškega
materiala, da ga poženo v klavni
co. Stara resnica se spopolne tudi
na Balkanu: Vrana vrani ne izk
ljuje oči.

— Japonski časniki hvalijo
predsednika Zdr. držav, ker je
nastopil v Kaliforniji proti Ja
ponecem sovražni zakonodaji. Ob
enem pa voditelji javnega mne
nja priporočajo japonskemu ljud
stvu, naj bo trezno in mirno.

— Norveški zakonodajni zastop
je sklenil, da se kapitanu Roaldu
Amundsen, odkritelju južne
ga tečaja, izplačuje dosmrtna pen
zija v znesku 6000 kron (\$1620.)

— Aleke Shinas, ki je umoril
grškega kralja je zvršil samomor.
Po oficelnem poročilu je sko
čil raz okno policijske postaje in
se vbil. Kdo ve, če mu tuja ro
ka ni pomagala do smrtonosnega
skoka. Mrtveci molčijo in ne izda
jo skrivnosti, ki so včasih najviš
jim "dostojanstvenikom" zelo
neprijetne.

— Vojaško vežbališče v Zosse
nu v Nemčiji pri Berlinu je stalo
470,000 mark. Lastnik zemljišča
je dobil le \$100,000 mark, ostalo
je pa zginilo v žepih patrioticnih
mešetarjev, ki so v in izven voj
nega ministrstva. Kako malen
kostni so naši ameriški grahtarji,
ako jih primerjamo s temi nem
škimi patrioti, katerim kar cede
besede iz ust o ljubezni do svoje
domovine.

V Nemčiji se vsako leto pobije
več psov, ki služijo ljudem za
hrano. Leta 1912 so jih pobili v
Chemnitzu 499, torej 76 več ka
kor v prejšnjem letu. Krasno zrea
lo družabnih razmer v Nemčiji.

Nemški biriči v frakih z zlati
mi našivi so videli veliko nevar
nost za državo, ker je imel fran
coski državni poslanec Compere
Morel govoriti na raznih shodih
v Nemčiji za mir, kakor sta nekoč
govorila nemška poslanca Schei
deman in Suedekum na Francos
kem. Biriči z zlatimi ovratniki so
prepovedali Morelu govoriti za
mir narodov v Magdeburgu. V

Branschweiga so mu zagrozili,
da ga bodo odgonskim potom po
slali preko meje, ako se bo drznil
priti na shod.

Tako zaigajo nemški šovinisti
umetno narodno sovraštvo s po
močjo svojih biričev, ker smatra
jo nemški narod za klavno živi
no. Ali čas bo prišel, ko bo nem
ški narod obračunal svojimi naj
večjimi škodljivci v obšitih fra
kih in bleščečih uniformah.

— Mehikanski vstaši so prosili
vladne vojske, ki so se zadnje so
boto uprli in pregnali generala
J. Salazarja in njegove privrže
nec iz Casas Grandes, da naj se
pridružijo vstašem. Ako se to
zvrši, bo obširna pokrajina ob se
verni železnici v oblasti vstašev.

Vojaki so se uprli, ker se jim
je zapovedalo, naj marširajo pro
ti Chihuahui.

Dve sto vstašev je zasedlo San
Ignacio ob meji države Texas. Od
tukaj hočejo prodirati proti Gua
delupu, ki ima majhno vojaško
posadko.

Huerta, diktator v Mehiki, je
dobil od angleškega poslanika o
ficelno obvestilo, da Anglija pri
zna njegovo vlado. Anglija do da
nes še ni priznala Kitajske repu
blike, pohitela je pa priznati
predsednikom človeka, ki je izdal
prejšnjega predsednika in zakri
vil, da so ga zavrtno umorili.

— Dne 28. aprila je močan ode
lek napadel francosko vojaško
kolono pri Sidialju v Maroku.
Boj je trajal več ur in je končal
s porazom Arabcev, ki so se spu
stili v divji beg. Francozi so imeli
18 mrtvih in 41 ranjenih, zgube
Arabcev so bile mnogo večje.

— V Londonu so zasačili sufra
žetko, ko je pri vходу v Grand
hotel, v katerem biva mnogo a
meriških turistov, položila bombo.

Farna cerkev sv. Katerine v
južnovzhodnem Londonu je požar
spremenil v razvaline. Policija
trdi, da so sufražetke zametile o
genj.

Socialisti so sklicali na Trafal
gar Squaru v Londonu velik
shod, da bi demonstirali za svo
bodo govora. Shoda se je udeleži
lo nad 20 tisoč ljudi. Policija je
surovo napadla shod, ker ni hote
la, da bi na shodu govorile su
fražetke za žensko volilno pravo.
Le razumnemu nastopu Keir Har
dieja, osivelega delavskega zastop
nika v angleškem parlamentu, se
je zahvaliti, da ni prišlo do krvo
litja.

— Pariška policija je pripravi
la ogromne varnostne naprave,
da čuva življenje španskega kra
lja tekom njegovega bivanja v
Parizu, da ga ne vbijejo anarhisti.
Zaprta je več španskih anarhi
stov. Smešno! Ako bi anarhisti
hoteli vbiti španskega kralja, bi
ga vbili v Španiji in bi ne čakali,
da bi prišel v Pariz.

Obisk španskega kralja na
Francoskem tolmačijo, da se hoče
Španija pridružiti trozvezi Fran
cije, Rusije in Anglije.

— Pekovska organizacija na
Avstrijskem. Letno poročilo av
strijske strokovne organizacije
pekov izkazuje zopet krasen na
predek. Ob koncu leta 1912 je šte
la pekovska organizacija 9548 čla
nov in je narasla od leta 1911 za
536 članov. Na Dunaju je 3768
organiziranih pekov. Kranjska in
Primorska se tudi ponašata z le
pim številom organiziranih pek
ov, ob koncu leta 1912 jih je bilo
518. V letu 1912 je izplačala orga
nizacija sledeče podpore: brezpo
selnim 79,692 K 90 vinarjev, čla
nom, ki jih je zadela kakršnako
li kazen, 1667 K 99 vin, podpore
za potovanja 5212 K 50 vin, pod
pore vdovam in sirotam 1737 K,
podpore v bolni 54,901 K.

of A. Podporna društva imamo dva. Za politično organizacijo se tukajšnji rojaki malo brigajo. Tukajšnim delavcem je socializem še vedno nekakšen "bavbav", s katerim strašijo kapitalisti nezavedne delavce vseh narodov. Kaj radi verjamejo še v razne čenče. Zato vsem, ki se niso prišli do spoznanja, priporočam, da naj razmišljajo o svojem položaju, da bodo kmalu znali laž in "bluf" ločiti od resnice.

Ivan Blažič, tajnik.

Granville, Ill.

Narava je oživila iz dolgotrajnega zimskega spanja in prišla je toliko željena spomlad. Ptice prepevajo v gajih in logih, cvetlice so pričele poganjati iz tal v svoji pisani obleki. Drevje je v cvetju in vse veseli v naravi življenja. Le delavce, posebno rudar, živi svoje staro življenje. Komaj je solnce na vzhodu razlilo svoje žarke, mora na delo daleč globoko pod zemljo, kamor ne prisije noben solnčni žarek. Ko solnce jemlje slovo od nas in njegovi žarki zopet padajo počevno na zemljo, prihaja rudar na svetlo, truden in izmučen.

Družba res-dovolni rudarju, da lahko ostane doma, in mu ni treba oditi na delo v premogovnik, kjer je rudarju solnce njegova svetilka. Dovolj mu, da lahko uživa pomladansko krasoto narave, kolikor hoče. Ali rudar, ki ostane doma, ne zasluži nič. Kdor pa v današnji družbi nima denarja, nima sredstev za življenje. Tako je rudar prisiljen, da rad in svojevoljno hiti v premogovnik, da zasluži najpotrebnejše za življenje. To je življenje rudarja, dan za dnem, leto za letom, dokler ne izroče njegovega trupla materi zemlji.

Nevarno je obolel brat Ignacij Novak. Dne 24. aprila je odpotoval v bolnico v Chicago, kjer ga bodo skoraj gotovo operirali.

Dne 28. aprila se je poročil John Koman z gđ. Ivanko Blatnikovo. Obilo sreče.

Dne 20. aprila je umrl rojak John Ostanek. Bil je član K. S. K. J., ki ima svoj glavni sedež v Jolietu. Društvo se vsled oddaljenosti ni moglo udeležiti pogreba za rajnim bratom. Zato sta ga spremljala dva tukajšna društva na pokopališče: društvo "Jugoslavlani" št. 186 S. N. P. J. in društvo št. 15 S. S. P. Z. Zadnje društvo ga je spremlilo s svojo zastavo k večnemu počitku. Dasiravno ni zastava blagoslovljena po rim. kat. obredu, se tukajšnji talijanski duhovni ni nič protivil, da bi zastava ne smela v cerkev. Ko smo videli da se zastavi ne dela nobenih zaprek, smo šli člani obeh društev z zadovoljnostjo v cerkev, kjer smo čakali, da so bili cerkveni obredi za pokojnikom končani. Po končanih ceremonijah je duhoven napravil lep govor. Pohvalil je rajnega, nas druge Slovence je pa prav pošteno oštrel, čeč, da smo brezvrsti, da smo pozabili na Krista, ker ne hodimo v cerkev. Duhoven ima tukaj kakih tisoč svojih rojakov, ki so mu pa omejili njegovo moč. Zato je pa nahnul Slovence. Pa pustimo to. Nekdo mora služiti za strelivo.

Tukajšne društvo "Jugoslavlani", št. 186 prav dobro napreduje. Rojakom, ki še niso člani našega društva, priporočam najtoplejše, da se nam pridružijo.

John Bergant, taj.

Taft, Ill.

V bližnjem mestecu Granville imamo dva podporna društva. Vsak rojak ima torej priliko, da se preskrbi za slučaj bolezni, nezgode in smrti.

Večkrat sem slišal, da med vsemi narodi v Ameriki tvorijo Slovenci najmanjše število. Ako je to tudi resnica, tedaj nič ne de. Združeni lahko vseeno pridobimo vpliv. Pri volitvah je treba nastopiti složno in izvolili bomo lahko svoje aldermane.

Zdravimo se iz spanja in ne bodimo brezbržni.

Valentin Fortuna.

Naznanila in vabila.

Chicago, Ill.

Vabim vse člane na sejo, ki se bo vršila dne enajstega maja točno ob dveh popoldne.

Na dnevnem redu imamo važne točke, ki morajo biti rešene.

Posebno važno točko dnevnega reda tvorijo razvite družtevne za-

stave. Na prihodnji seji bo treba urediti vse potrebno za slavnost.

Člani upoštevajte to in se udeležite seje polnoštevilno.

Joe Werščaj, tajnik.

Waukegan, Ill.

Naznanjam članom društva "Sloga", št. 14, da je za mesec maj asessment za deset centov višji kakor po navadi. \$1.40 je redni asessment in 10c za venec, ki ga je društvo položilo na krsto pokojnemu bratu M. Grabeškemu. Skupaj \$1.50.

Članom priporočam, da naj enkrat prečitajo pravila člen 1, točko 8, glede suspendiranja. Vsakdo naj se ravna po tej točki, pa bo vse v redu. Vsak član naj se redno udeležuje seji. Od tajnika se ne more zahtevati, da bi obiskoval brate na domu, ki ne prihajajo k sejam. Ako bi tajnik kaj takega zvršil, bi moral ostaviti vsako drugo delo.

Prihodnje seje naj se udeležijo vsak član, da mi bo mogoče urediti naslove vseh članov. Od nadzornega odbora naj bo na vsaki seji vsaj eden vedno navzoč pri blagajni. Včasih pride eden, navadno pa ni nobenega. Toliko v blagohotno vpoštevanje.

Jacob Podboj, taj.

Piney Fork, O.

Opozarjam člane našega društva, da se bolj redno udeležujejo mesečnih sej. Društvo je precejce narastlo, je nas že precejšno število, na sejah je pa le malo poznati, da je nas vedno več. Nobena organizacija ne eksistira, če se članstvo ne udeležuje njenih sej in razpravlja v korist celi organizaciji.

Bratje udeležimo se redno društvenih sej in delajmo v korist sebi in celi SNPJ.

Matt. Tušek, tajnik.

LaSalle, Ill.

Društvo "Triglav", št. 2 S. N. P. J. v LaSalle, Ill. je sklenilo na svoji zadnji seji, da priredi na Delavski praznik (Labor Day), to je prvi ponedeljek v septembru, veliko slavnost v proslavo društvene desetletnice.

Že sedaj prosimo vsa tukajšna slovenska društva, da ne prirede omenjenega dne veselice. Mogoče bo kdo vprašal, zakaj društvo "Triglav" praznuje sedaj desetletnico, ko jednota obstoji nekaj nad devet let. Društvo "Triglav" je bilo ustanovljeno v jeseni leta 1903 kot samostojno društvo z namenom, da ostane samostojno, dokler se ne ustanovi jednota na svobodomiselnih podlagi. Ko se je ustanovila S. N. P. J., se je društvo "Triglav" takoj pridružilo nji.

Prihodnja redna mesečna seja našega društva se vrši v petek dne 30. maja zvečer ob pol osmih, mesto prvo nedeljo v juniju. Zborovanje se bo vršilo v navadnih prostorih.

Sejo smo preložili, ker se naše društvo udeležilo izleta, ki ga priredi družba "Slovenski dom" prvo nedeljo v juniju. Več o tem prihodnjič.

Lavo Zevnik, taj.

De Pue, Ill.

Apeliram na vse člane društva "Zavednost", št. 59, da se dne 18. maja polnoštevilno udeležijo redne seje v navadnem prostoru. Razpravljali bomo o izletu, ki ga priredi naše društvo in društvo št. 3 S. S. P. Z.

Vsem članom našega društva priporočam, da naj plačajo mesečne asesmente o pravem času v smislu pravil. Mi plačujemo asessment za nazaj in ne naprej.

Ako bo kateri članov suspendiran, ker ni plačal pravočasno asesmenta, je to sam zakrivil. Kdor je suspendiran zgubi pravico do bolniške podpore za mesec dni.

Društveni zapisnik se glasi, da društvo ne plača za nobenega člana asesmenta.

Člani ne zabite plačati asesmenta o pravem času.

Na prihodnji seji se bo razpravljalo tudi o dodatku k ustavi društva "Francisco Ferrer." Zato je potrebno, da smo vsi na seji dne 18. maja.

ODBOR.

Livingston, Ill.

Prišel je preljudni mesec maj in z njim so se delavske razmere spremenile. Delamo le 3 do 4 dni v tednu. Delo se bolj težko dobi.

Članom društva "Bratje vsi za enega", št. 96 priporočam, da se bolj v polnem številu udeležijo

društvenih sej. Sklep našega društva z dne 4. maja se glasi: Vsaka članica ali član, ki se zaporedoma ne udeleži treh sej, plača 50c v društveno blagajno. Izvzeti so bolni člani in tisti, ki so preko štiri milje oddaljeni od društvenega sedeža. Ta zaključek naj vzame vsakdo na znanje, da ne bo kasneje oporekanja. Priporočam tudi vsem članom, da naj vsakdo plača deset centov za štrajkjoče delavce. Člani(ice), ki še niso plačali asesmenta, naj priložijo \$1.50 še 10c. Kdor lahko več, da, naj priloži večjo vsoto. S tem pomagamo svojim bratom, ki že 6 mesecev štrajkajo.

Na seji dne 4. maja se je razpravljalo o združitvi vseh slovenskih naprednih organizacij v eno celoto. V najkrajšem času se bo sklical shod tukajšnih organizacij, na katerem se bo razpravljalo o tem važnem in perečem vprašanju, rezultat zborovanja se bo pa priobčil v "Glasilu". Toliko v pojasnilo.

Anton Woučko, tajnik.

Cleveland, Ohio.

Opominjam vse brate društva "Tabor", št. 139, da naj se v polnem številu udeležijo seje, ki se bo vršila dne enajstega maja ob pol desetih (s. č.) dopoldne v stari dvorani. Na tej seji bomo izvolili novega tajnika, ker sem jaz preodan od društvenega sedeža in ne morem opravljati tajniškega posla.

Mike Erjavec, tajnik.

Cleveland, O.

Naznanilo članicam društva "Napredne Slovenke" št. 137. V nedeljo, dne 11. maja je razviti nove društvene zastave. Po razviti se vrši veselica v prostorih br. Kogojca, 6006 St. Clair ave. Opozarjam članice našega društva, da se morajo zanesljivo udeležiti te slavnosti. Zbrati se moramo ob eni popoldne s. č., vse druge, ki bodo v narodni noši, pa že ob pol ene.

Sestre, ne pustite se nadlegovati in priganjati k delu. Dolžnost je vsake, da pomaga, da se sprejema občinstvo dostojno in se mu postreže. To nam koristi na ugledu in napredku. Ne stavite se v ozadje, temveč vsaka naj skuša biti prva v gostoljubnosti, ker nadejam se, da nas posetijo naše sestre in bratje iz bližnjih naselbin.

Pokažimo javnosti, da v nas še ni zamrla ideja za naroden napredek. Naše društvo šteje 100 članic, od katerih nas mora korakati sto za drugimi društvi. Samo toliko še vam pripominjam da bodo one občutno kaznovane, ki se bodo drznile izostati od te izvanredne slavnosti. Toraj na svidenje!

Fanny Hudovernik, tajnica.

St. Louis, Mo.

Društvo "Planinski raj", št. 107 priredi vrtno veselico ali piknik dne 18. maja v Longwood Grove, 9201-9219 So. Broadway. Na veselici se bo keglalo. Imeli bomo šaljivo pošto in vsakovrstno drugo zabavo.

Ako bi deževalo, tedaj gre lahko 400 oseb pod streho. Zato vseeno pogumno na veselico, ako bi se tudi ob solnčnem vzhodu kisalo nebo.

Brate in sestre, ki so prevzeli delo na veselici, opominjamo u ljudno na zaključek društvene seje.

Vsi tukajšnji Jugoslavlani dne 18. maja na krov! Za mnogobrojno udeležbo se priporoča

Odbor.

Razprava o jednoti.

Dunlo, Pa.

Naprej za združitev slov. podp. naprednih organizacij!

Društvo "Zarja Svobode", št. 11 S. D. P. Z. je na redni seji dne 6. aprila t. l. razmotrivalo o združitvi S. D. P. Z. in S. S. P. Z. s S. N. P. J., kakor tudi z drugimi slov. napr. podp. organizacijami!

Omenjeno društvo zastopa po številu članstva prvo mesto v naši naselbini. Članstvo je idejo, da se prične energično delovati za združitev, z navdušenjem pozdravilo in sprejelo. Vsak zaveden delavec mora priznati kako potrebna in pomenljiva bi bila združitev: ker le v slogi je moč.

V tem smislu je sklicalo gori omenjeno društvo skupni shod v "Slov. izobr. domu" dne 13. aprila t. l. Istega se je udeležilo član-

stvo društev št. 70 S. S. P. Z. in dr. "Vrtni raj", št. 174 S. N. P. J. in navzoč je bil tudi gl. tajnik S. D. P. Z. brat Viljem Sitter. Na predlog brata Alojzija Krašne se voli predsednika in zapisnikarja. Br. Frank Kaučič je izvoljen predsednikom in L. Strle zapisnikarjem. Nato br. predsednik v kratkem govoru omenja pomen shoda in veliko delo, ki bi se izvršilo v splošno korist, ako bi se združile vse slov. napredne podp. organizacije. Sledi daljši govor br. L. Bavdeka, v katerem izvaja podrobnosti koliko bi se prihranilo glede vsakovrstnih izdatkov pri zvezah in jednotah kakor tudi društvih. Svoj govor zaključil: Ako se združimo, imamo člani in organizacije zagotovljen obstanek v bodočnosti.

Br. predsednik omenja, da se je pisalo že več člankov glede združitve v raznih listih, posebno v "Glasilu" S. N. P. J. Omenja tudi predlog za dodatek k ustavi S. N. P. J. društva "Francisco Ferrer". Nato Viljem Sitter pojasnjuje, da isti dodatek, ako bi se dodal k ustavi S. N. P. J., bil bi koristen edino članom jednote, nikakor pa ne v splošnem oziru za napredek Slovencev. Dalje je v jednatem govoru omenjal, naj se v prvi vrsti dela za združitev vseh slov. napr. podp. organizacij. Ako se združimo, bode vsaka konkurenca izključena, katero se lahko opazi že danes, ako se dobro zasleduje delovanje istih. Ob enem pa nam bo zagotovljena bodočnost v eni veliki napredni podporni organizaciji.

Zapisnik shoda naj se pošlje kolikor mogoče vsem slov. časopisom v ponatis. Dalje naj se razmotriva, kakšne bi bile mogoče zapreke in kako priti v okom istih.

Br. Fr. Naglič stavi predlog za združitev. Podpira ga Alojzij Krašna. Sliši se tudi med ostalimi splošno odobravanje. Proti predlogu ni. Br. predsednik, da se prepriča, kakšno je mnenje, pozove naj dvigne roke kviku vsi, ki so za združitev. Predlog se sprejme soglasno.

Br. L. Bavdek predlaga, naj se apelira na vse članstvo in društva slov. napr. podp. organizacij, da sklicujejo v tem smislu skupne shode in na istih glasujejo o stavljenih predlogih. Izid glasovanja naj se v enem ali drugem časniku oziroma v glasilu organizacij objavi. Povdarja, da naj ne bode zastoj na poziv. Pač pa naj dobi odmev širom Združenih držav. Se splošno odobrava. Omeni se tudi, da je bilo nekoč v družbi več oseb. Kje? Med katerimi je bil tudi slov. časnikar. Prišel se je različen, medsebojni pogovor. Končno je prišlo v debato tudi združitev slov. podp. organizacij. Vsak je povedal svoje mnenje razen časnikarja. Nato so ga vprašali, kaj misli glede združitve. Dolgo ni dal odgovora. Na daljši pritisk je končno odgovoril, da ga ni in ga ne bo takega junaka, ki bi to izvršil.

Trpin delavci, pokažimo sedaj, da imamo moč in voljo. Nastopimo z združenimi močmi vsi za enega. Delajmo energično za združitev. Pokažimo, da se ne oziramo na take junake. Spojimo vse napredne podp. organizacije v eno, ki bode stala trdno v sedanjih in prihodnjih časih in kljubovala vsem takim junakom vspešno, da se bo tako in enako govoričenje razkldilo kakor pomladna megla. Bratom delegatom prihodnje konvencije S. D. P. Z. kličemo: Delajte energično za to koristno idejo in izvolite tudi v to potrebni odbor, kateri naj zastopa S. D. P. Z. ob sestanku z drugimi v to svrhu izvoljenimi odbori. Želimo, da S. S. P. Z. pošlje svojega zastopnika na prihodnjo konvencijo S. D. P. Z. v ta namen, da se dobra ideja čim prej uresniči.

Br. Frank Bavdek predlaga, da se izvleče shoda da v ponatis v več slov. časopisov, da bode agitacija vspešnejša. Sprejeto.

Ker je stvar resnično za ves slovenski narod v Ameriki velikega pomena, je zelo potrebno, da se zavzamejo po vseh naselbinah napredno misleči rojaki, ter čim hitro mogoče skličejo v to potrebno shode in poročajo izid istih v časnikih. Zaključki se bodo gotovo upoštevali tudi pri vseh gl. odborih in delali bodo, da se končno pride do dobrega in koristnega dela v proevit in napredek ene mogočne napredne slovenske podporne organizacije.

Bratje naš klic naj bode: Naprej za združitev!

Društvo "Zarja svobode", št. 11 S. D. P. Z. Fr. Kaučič, tajnik. Društvo št. 70 S. S. P. Z. — Louis Strle, predsednik.

Društvo "Vrtni raj", št. 174 S. N. P. J. — A. Poje zapisnikar. Louis Strle, zapisnikar shoda.

Dunlo, Pa.

Društvo "Vrtni raj", št. 174 je razpravljalo na seji dne 27. aprila glede dvojne posmrtnine, bolniške podpore in drugih zvez in jednot z našo jednoto.

Društvo je zaključilo, da naj se pozove gl. odbor da naj dela za omenjene točke, ker je nam zagotovljena lepa bodočnost.

Ludovig Zaman, tajnik.

Duluth, Minn.

Akoravno sem nov član SNPJ. ravno kar tukaj novorojenega krajevnega društva, hočem vseeno napisati nekaj besedi bratom in sestram v preudarek.

V srečo naprednih rojakov se je rodila plemenita misel za ojačenje in povečanje jednote in njegovega "Glasila".

Zelo pameten je predlog za dvojno bolniško podporo in posmrtnino, dasiravno se je do sedaj pismenim potem priglasilo še malo društev, da ga podpira.

Mnogo rojakov, ki imajo številno družino, so zavarovani pri dveh ali treh jednotah za \$2,000 posmrtnine. Vzemimo primer, da je oče šesterih otrok zavarovan za \$2000 in da vsakemu otroku voli po \$200. V tem slučaju bi ostalo za ženo nič. Predlog društva "Francisco Ferrer" tvori le korak naprej v spopolnjevanju podporne organizacije in zato je podpore potreben.

Ako se hoče preurediti zavarovanje v tem smislu, da bi bratje in sestre dobili pri eni jednoti, kar dobe pri dveh ali treh, potem je treba za bolniško podporo ustanoviti tri razrede: prvi razred en dolar, drugi dva in tretji tri. Posmrtnina naj bi bila razdeljena v več razredov in sicer od \$250 do \$2000. Mnogo rojakov noče visoke posmrtnine, zavarovali bi se pa za dvojno ali trojno bolniško podporo. Zopet drugi Slovenci so pri dveh ali treh jednotah le radi posmrtnine.

Združitev ostalih zvez in jednot z našo jednoto je političnega pomena. Slovenci smo majhen narod v domovini in malo nas je tudi v Ameriki, razdeljeni pa smo v razne tabore. Zakaj toliko jednot in zvez, strank in strančič? Da se cepimo v stranke in strančiče je največ kriva toliko hvaljena "kat". vzgoja. Združitev je potrebna, to lahko uvidi vsaki slepec. Ali združitev jednot in zvez ne more priti kar čez noč, marveč je treba mnogo preudarnega dela, da se združitev sigurno izvrši.

Tudi "Glasilo" naj se spremeni v dnevnik, ker nimamo danes dnevnika, ki bi služil splošni ljudski izobrazbi. Mi potrebujemo dnevnik, ki bi prinašal podučno, etno, dobro leposlovno gradivo iz svetovne literature. Vsaka vest o dnevnih dogodkih je lahko podučljiva, ako je pisana v pravem duhu. Mi nepotrebujemo dnevnika za "biznis", ki bi priporočal kakšnega zdravniškega mazača kot učenega profesorja, ko bi ga pa stric Sam zgrabil za vrat in bi ne imeli več njegovega oglasa, bi pa pisali, da je prodajal vodo iz vodovoda za zdravilo. Takega dnevnika ne potrebujemo.

Tudi z današnjimi drugimi tedniki nisem zadovoljen. Nekateri so preradikalni in jih narod ne razume. Drugi so nazadnjaški in prinašajo etno, kakor da bi živeli še v 17. stoletju. Tretji so pa le posnutek sedanjega dnevnika.

Naš dnevnik bi moral biti nekaj drugega. Orati bi moral celino, pa tudi zadovoljiti take, ki hrepene po najboljši duševni hrani. Težko je ustanoviti tak dnevnik. Ali težkoče se spremene v prazen nič, ako imamo člani in članice trdno voljo, da ne odnehamo z agitacijo za dnevnik, dokler ga ne bomo imeli.

Na delo kateremu je za močno organizacijo in dober dnevnik! Ne držimo križem rok. Agitirajmo, poleg pa razpravljajmo o koristih jednote in o potrebi svojega dnevnika, pa bomo prišli do cilja.

Frank Snidar.

Chicago, Ill.

Vsaka napredna podpora organizacija ima v svojih pravilih, da je njen namen podpirati gnot-

no in duševno, zedinjevati in izobraževati svoje člane.

Nekaj izobraževalnega dela je izvršila naša jednota, ker je ustanovila svoj list. Ali z listom še ni izvršeno vse izobraževalno delo. Ako hočemo spopolniti izobražbo, potem moramo snovati knjižnice, ki naj bi bile last krajevnih društev. Društvo n. pr. ima denar za svojo zastavo. Zakaj ne bi društvo imelo denarja za svojo knjižnico. Posebno tam je lahko ustanoviti knjižnico, kjer je več društev eneistne podporne organizacije, ne da bi bilo treba plačevati izvanreden asessment za knjižnico. Ako bi društva priredila vsako leto en piknik in eno veselico po zimi za knjižnico, bi imeli kmalu v saki večji naselbini lepo knjižnico, iz katere bi vsakdo, ki je ukaželjen, črpal svoje znanje. Nihče ne more zanikati, da so knjižnice velikega pomena za splošno ljudsko izobrazbo. Ljudje, ki čitajo, tudi mislijo in se ne dajo z lepa zaslužiti kar tjevidan. Iz skupne knjižnice bi se kmalu razvila želja po skupnem in stalnem dramatičnem odseku, ki bi dajal dobre igre: drame in veselice. Zanimanje za svoje društveni dom, ki naj bi bil kulturno središče za celo naselbino, bi kmalu stal dom, v katerem bi bila nastanjena knjižnica, bi bil gledališki oder in dvorana za zborovanje in predavanja ter bi služil pevskemu zboru za vaje.

Izvršeni nekaterih večjih naselbin, nimamo danes svojih knjižnic. Pa še te knjižnice so večinoma samostojne organizacije in ne morejo raditega izvršiti svoje naloge, kakor bi bilo treba. Pri samostojni čitalniški ali knjižnični organizaciji je mogoče v začetku navdušenje veliko. Ali sčasoma se to navdušenje ohladi. Mogoče so bili najboljši agitatorji za knjižnico prisiljeni oditi s trebuhom za kruhom in zanimanje za knjižnico prične pojemati, ker ni nobenega, da bi misel oživljala. Včasih so pa drugi razlogi, ki zakrivajo, da knjižnica počasi zasp. Mogoče je prostor za knjižnico izven središča naselbine. Nekdo drugi je prišel po knjigo, pa slučajno ni bilo knjižničarja na mestu, ker se je zakasnil. Ker ni druge organizacijske vezi, ne pride v drugič več po knjige, ker noče hoditi "zastonj" v knjižnico. Tretjemu se zdi neumno, da bi hodil še posebej k sejam knjižnice. Tako se najde mnogo vzrokov, ki so malenkostni, vendar po osodopolni za knjižnico.

Zato bi bilo boljše, da bi krajevna društva podpornih organizacij osnovala svoje knjižnice. Ta načrt bi se posebno lahko izvedel, ako bi se vse svobodomiselnih jednote in zveze združile v eno celoto; ker bi odpadlo medsebojno tekmovanje krajevnih društev v eni naselbini, ki pripadajo k raznim jednotam. Združenje jednot in zvez ni živa potreba le s finančnega stališča, marveč zahtevajo združitev tudi naše kulturne potrebe.

Kdor dela za združitev svobodomiselnih jednot in zvez, dela tudi za povzdigo kulture med našim narodom.

J. T.

— Samomor v Vatikanu. V sredo je izvršil kuhar, 30letni Marinelli, v Vatikanu samomor. Skočil je z okna na dvorišče in je bil takoj mrtev. Najbrže je izvršil samomor v pijanosti. Od leta 1870 je to prvi samomor, ki se je izvršil v papeževi palači. Marinelli je v trupu so našli papeževi orožniki. Pri tem pa je prišlo do političnega konflikta. Ko je prišel policijski stražnik do vatikanskih vrat, da bi sprejel truplo, so mu zabranili vstop, ker velja Vatikan za tuje ozemlje in ima v Rimu samem tudi vse pravice tuje države. "Železna vrata" v Vatikanu so meja med papeževimi državami in italijanskim kraljestvom. Truplo samomorilčevega je oddal z vsemi ceremonijami lajtnant papeževih orožnikov policijskemu komisarju. Stražniku je niso hoteli izročiti.

— Morganov testament dokazuje, da se po smrti lastnika ogromnega premoženja ne deli to premoženje med dediče, marveč da so dediči za vekotrajno združeni kot "trust", pa naj bodo razsipniki kakor Astorji, ali pa varčniki kakor Morgani.

GLASILO Slovenske Narodne Podporne Jednote

Izhaja tedensko.

LASTNA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTEUredništvo in upravnništvo:
2821 SOUTH 40TH AVE.,
Chicago, Ill.

Velja za vse leto \$1.00.

ORGAN
OF THE
SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY
Issued weekly.OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL
BENEFIT SOCIETYOFFICE:
2821 SOUTH 40TH AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

Trust lastnikov parni- kov in jadrnic.

Samó po sebi se razume, da se bo razvila živalna trgovina z južno Ameriko, kadar bo panamski prekop dovršen. Že danes je trgovina dobro razvita v južni Ameriki. Kadar bo pa prekop odprt za splošen promet, se bo trgovina tako močno razvila, da jo niti primerjati ne moremo z današnjo. Zemlja v južni Ameriki je rodovitna in hrani v svojem osrčju vsakovrstne naravne zaklade, ki tvorijo pri sistematičnem in urejenem izkoriščanju neprecenljiv zaklad. Kapitalisti vseh narodov med njimi tudi kapitalisti Zdr. držav, se pripravljajo za bogato žetev, ki jih čaka na jugu.

Za izkoriščanje zakladov v južni Ameriki je pred vsem potrebna močna in dobro razvita trgovska mornarica. Pri nas je pa trgovska mornarica zelo šibka, ako jo primerjamo z evropskimi velisilami. Vsled tega je kongres imenoval komisijo, ki naj izdela načrt za pomnožitev trgovske mornarice Zdr. držav.

Tej komisiji dela največje zapreke mednarodni trust lastnikov parnikov in jadrnic, ki se pri pravlja, da bi pobasal bogato žetev v južni Ameriki v svojo malho. O moči tega trusta so dale velike trdke komisiji razne važne in obširne podatke. Neki gospod Douglas, član ekspozitne trdke v New Yorku, pravi:

“Kdor misli, da je ocean svoboden, se moti. Sploh je to zmoteno, v katero verjamejo Amerikanci. Vlado nad vsemi oceani izvršuje monopol, ki se je polastil vseh kolonialnih trgovskih zvez naše dežele po železnici in ladji. Monopol je absoluten gospodar.”

Nadalje pripoveduje Douglas, da je od šestih ameriških parobrodskih družb, ki so bile svobodne še pred kratkem in so v službi ameriške obrežne trgovine, pet izgubilo svojo neodvisnost. Trgovci imajo proti sebi združene parobrodne družbe, ki jim diktirajo transportne cene. Olajšavo imajo le trust za olje, jeklarski trust in trust za poljedelske stroje, ki so napravili posebno pogodbo z mednarodnim trustom za plovbo po morju, po kateri imajo najnižje cene za vse kraje širom sveta. Parobrodni trust obdržava konferenco, določa cene in razdeli za prevoz odločeno blago med razne parobrodne družbe. Trgovske trdke in ekspozitne družbe so vsled tega izročene na milost in nemilost mednarodnemu trustu za plovbo po morju.

Kaj se naj proti temu stori? Nekateri predlagajo, da naj bi se ustanovile nove parobrodne črte, ki naj bi dobivale državno subvencijo. Ta predlog je proti zdravemu človeškemu razumu. Nevemo, zakaj naj bi država dajala podporo privatnim družbam, ko bi vendar čisti dobiček šel v žepu privatnih kapitalistov.

Boljši predlog prihaja od črkastih trgovcev, ki poročajo, da naj Zdr. države zgradijo svojo trgovsko mornarico, ki naj bi konkurirala s privatnimi družbami. Komaj je predlog prišel v javnost, so se takoj oglasili privatni oderuhi in so rekli, da je predlog protiameriški in socialističen. Ako v Evropi države lastujejo železnice, ako so Zdr. države zmogne zgraditi panamski prekop, zakaj ne bi lastovale svojo trgovsko mornarico za prevoz potnikov in blaga?

Iz navedenega laiko spoznamo, da oderuhi, ki so združeni v trustih, kot ogromna pošast ogrožajo ameriško ljudstvo. Preiskava o denarnem trustu je pokazala, da o financah v deželi odloča le pest ljudi, ki lahko vsaki trenutek provzročijo denarno paniko. Izvedeli smo tudi, da skoraj pri vseh drugih trustih odločajo in igrajo glavno ulogo eninisti ljudje. Majhen konzorzij denarnih mogotcev vlada v trustih in z njimi ameriško ljudstvo. Kjer se pojavi kakšna priložnost, ki bi lahko koristila ameriškemu ljudstvu, takoj se jo polaste trustovci kot lačni volkovi in si zagotovo večji kos plena. Z zakoni se jim ne more priti do živega. Pomagalo bi le še eno sredstvo: razlastitev trustov v korist ameriškega ljudstva.

Ali to lahko izvrši vlada, ki se stoji iz ljudi, ki pripadajo k kapitalističnemu razredu? Do danes se noben razred ni uničil samega sebe. To je bilo še vedno delo izkoriščanega in potlačenega razreda. In tako bo tudi v tem slučaju.

Banke v modernem go- spodarskem življenju.

Če gre delavec po mestnih ulicah, kaže le malo zanimanja za banke in njih filijale, ki s kričnimi, daleč vidnimi reklamami napisi silijo človeku v oko. Delavec si navadno misli, da imajo banke pomen le za tiste, kateri imajo denar, da ga v njih nalagajo, in za one, ki hodijo k bančnim voditeljem po sveto. Ampak to nazaranje je zgrešeno: Banka je srce sedanjega gospodarskega življenja in človeku, nepoznavajočemu banke, ostanejo gospodarski odnosi tuji. Zatorej hočemo v glavnih obrisih podati in razložiti bistvo bank.

Podjetnik ne potrebuje za svoje obratovanje zmerom enake množice denarja. Časi prihajajo in kupčije, ko potrebuje mnogo denarja, potem pa se potreba po denarju zopet zmanjša. V sedanjih časih, ko je v marsikateri tovarni skrčen obrat, potrebuje podjetnik manj denarja, kakor sicer, ker kupuje manj sirovin in izplačuje manjše mezde, ker ne snuje novih naprav in ne naroča novih strojev ali orodja. Ko pa pride zopet čas, ko bo v tovarni dela čez glavo, ko bo delalo več delavcev, ko bo treba kupiti nove stroje, ko se požge več premoga, ko je treba plačevati višje mezde in delo čez čas, tedaj potrebuje podjetnik zopet več denarja. V teku vsakega leta se menjajo pri podjetniku časi večje ali manjše potrebe po denarju.

Kako bi morali podjetniki gospodariti, ako ne bi bilo bank. V slabih časih, ko se kupčije medlo razpletajo, bi morali devati denar na stran za boljše čase, ko se oglasi zopet večja potreba po denarju. Podjetnik bi moral držati tisočake v kasi, da bi ob večji potrebi po denarju lahko naročil nove stroje in sirovine in nastavlil več delavcev. To pa podjetnikov nič ne mika. Podjetniki so zaljubljeni v denar, ampak samo zato, ker ima to prijetno krepkost, da se “plodi”. Ampak plodi se le tedaj, če ne leži mrtev v škrinji in če kupiš z njim delovno moč, ki ti ustvarja nad vrednost. Podjetnikom ni do tega, da bi jim denar ležal v kasi, temveč hočejo izžemati iz delovne moči nad vrednost, da se jim denar pomnoži. Naj kapitalisti ugovarjajo kolikor hočejo elementarni gospodarski resnici, da je njih dobiček le sad izkoriščanja; sami vedo najbolje, da mrtev denar nič ne do naša. Dva goldinarja, v kasi drug na drugem, ne dobita mlatiča. Denar se množi le, če se uporablja za izkoriščanje delovne moči. Podjetniki so našli prav primerno ustanovo, da zbirajo denarne drobtine, ki bi se sicer kot denarne rezerve povaljevale v njihovih kassah, in da ga oddajajo tja, kjer se lahko uporablja za izkoriščanje delovne moči. Ustvarili so si tako rekoč posredovalnico dela za denar, da ga pošljejo, ako izgubi pri enem podjetniku delo, tja, kjer se lahko uporabi za zajemljanje nad vrednosti. Ta ustanova je banka.

Ako ima železnica na Jesenih denarja čez potrebo, ga ne dene v kaso, temveč v banko. Seveda ne zastoni; banka se mora zavezati, da bo plačala obresti. Banka more plačati obresti, ker

denarja ne položi v svojo kaso, temveč ga posodi podjetniku, ki ravno potrebuje denarja, a ga nima dovolj, recimo tovarni za municijo, ki ima polne roke dela. Ta tovarna potrebuje denarja za sirovine in za delavce, ki jih mnogo več nastavi. Tako se denar jeseniške železarne uporabi v tovarni za municijo. Banka plača železarni obresti, tovarna za municijo pa banki. Seveda mora municijska tovarna banki več plačati, nego plača banka železarni, sicer banka ne bi imela dobička. Iz navedenega je jasno, kje je izvir obresti: Banka plača obresti, ker jih dobi od municijske tovarne; municijska tovarna jih plača, ker izžema iz delavcev nad vrednost.

Banke zbirajo denar od kapitalistov, ki ga ne potrebujejo, ki ga oddajajo onim, ki ga potrebujejo za uporabo. Ampak denarja bankam ne posojajo samo kapitalisti, temveč tudi pripadniki drugih slojev, ako imajo denar. Naravnost — ali po ovinkih, ako hranilnice in kreditne zadruge posodijo bankam denar na obresti. Uradnik, ki si je kaj prihranil, delavec, ki je kaj podedoval, nese denar v banko. Rad bi imel obresti, pa nese denar v banko. Rad bi imel obresti, pa nese denar v hranilnico ali pa kar naravnost v banko. Tako romajo prihranki vseh družabnih razredov v banko, ki jih zbira, da jih uporablja za ustvarjanje nad vrednosti. Kakor goba vodo, tako vsrkavajo banke vase vse denarna drobca, ki leže raztreseni, in jih dajejo obrtnim in poljedelskim kapitalistom — in trgovcem seveda — da se denar uporabi za ustvarjanje nad vrednosti in da del te nad vrednosti ostane banki za obresti. Tako je velik del družabnega bogastva v rokah bank. Ni njihov denar, temveč zaupan denar, ampak v bogastvu je moč in v zbiranju raztresenih denarnih drobcev nastaja velika moč. Banke dobivajo tako rastočo oblast nad vso družbo in pred vsem nad industrijo.

Oglejmo si stvar na avstrijskih bankah. Ako vzamemo sedem največjih avstrijskih bank, vidimo, da razpolagajo z naravnost ogromnimi vsotami. Avstrijski kreditni zavod ima lastne delniške glavnice 150 milijonov kron. Čedna vsotica! Ampak s temi bornimi 150 milijoni bi ji ne bilo mnogo pomagano in ne bi imela velike moči. Njena moč sloni na tem, da ima tuj denar, vloge. Ako pogledamo bilanco “Kreditnega zavoda”, vidimo, da banka ne razpolaga samo z lastnimi 150 milijoni, temveč tudi z 900 milijoni tujega denarja, torej z dobro milijardo. Denar, s katerim razpolagajo direktorji banke, je izposojen denar; ampak z njim razpolagajo, kakor se jim zdi, dokler ga imajo. S tisoč milijoni se da marsikaj napraviti v družbi, v kateri je denar sveta vladar. V drugih bankah so razmere podobne; v nekaterih je razlika med lastnim in tujim denarjem šemno večja, n. pr. pri “Zavodu za zemljiški kredit”, ki ima lastne glavnice le tretjino glavnice “Avstrijskega kreditnega zavoda”, namreč 54 milijonov, a izposojenega denarja nima nič manj kot 640 milijonov, izposojenega od kapitalistov in drugih ljudi na zastavna pisma, zadolžnice in v obliki vlog. Tako se zbira v njenih kassah dvanaestkrat večja vsota, kot ima lastnega denarja. Seveda mora ta denar tudi vračati. Ljudje prihajajo in pravijo: “Posodil sem vam, dajte mi nazaj!” Ampak kaj za to, ko dotekajo zmerom nove vloge, tako da je množina zaupanega denarja precej stalna. Le ob krizah, ob vojni nevarnosti so vračala mnogo večja od novih vlog in se zmanjša množina bankam zaupanega denarja. Ko mine vojna nevarnost, se denar zopet vrne.

Napredek.

Včasih majhna časnikarska vest, ki jo prinesejo dnevniki brez komentarja, oznanjuje, da kultura nevzdržema napreduje. Majhna časnikarska vest pripoveduje, da namerava Chicago-Milwaukee & St. Paul železniška družba uvesti na vseh svojih progah v Idaho in Montani električni obrat. Potrebno električno silo bo dajala ogromna elektrarna v Great Fallsu, Mont.

Gotovo nihče ne dvomi o tem, da je para revolucionirala proizvodnjo in pripomogla, da se je kapitalizem mogočno razvil. Ko je človek upregel električno silo v svojo službo, je bilo očividno, da bo elektrika nekega dne nadomestila paro in bo služila človeku kot gonilna sila za lokomotive in stroje v tovarnah. Težkoča pri uporabi električne sile ni bila v tem, da bi moglo ne znati proizvesti električne sile. Največje ovire je delal prenos električne sile brez velike izgube na velike daljave. Danes je ta problem rešen vsaj do gotove meje, kar potrdi sklep zgoraj omenjene železniške družbe. Še pred kratkem so elektrotehniki bili mnenja, da se električna sila ne da odvajati na velike daljave, da bi se izplačalo jemati silo iz velikih električnih central, v katerih se s pomočjo vodne sile proizvaja električno. Prvi poskus se je obnesel pred kakimi dvajsetimi leti v Frankobrodu, ko so spravili v obrat stroj potom električne sile, ki so jo dovajali iz daljave 175 km. Takrat se je čudil vest svet. Ali ta poskus je dokazal, da se lahko ta problem reši, ki je za človeštvo velikega pomena. Danes lahko pošiljamo velike množice električne sile na velike daljave, ki jih lahko vporabimo, da gonijo stroje za produkcijo ali lokomotive. Ako je električni centrali v Great Fallsu mogoče pošiljati električno silo za železniški obrat na daljavo 465 milj, potem bodo tudi druge železniške družbe sledile temu zgledu in parne lokomotive bodo izginile z železniških prog. Mogoče je pa to oziru pretiravamo, vendar je to za izvedljivo, ako se lahko močan električen tok odvaža na velike daljave.

Železniške družbe gotovo ne spreminjajo parni obrat v električnega, ker v upravnem svetu sedijo ravnatelji, ki so idealisti in hočejo ljudi rešiti nadležnega dima, marveč odločajo pri tem le materialni interesi. Tehniki so izračunili, da je železniški obrat z električno silo cenejši kakor s parno. Vsaka konjska sila, ako se rabi v obratu električna sila, jih stane na leto le \$40, mejtem ko jih stane pri sedanjem parnem obratu \$150. Ne more se tajiti, da St. Paul železniško družbo stane precej dobava premoga. Ali obratni troški so tako različni, da bodo tudi druge železniške družbe sledile zgledu St. Paul železniške družbe, dasiravno dobivajo premog ceneje. Električni obrat pa prihrani tudi mnogo delovne sile.

S tem smo zadeli senčnato stran tega vprašanja. Ako se prihrani na delovni sili, potem to pomeni, da je večje število delavcev postalo nepotrebnih in železniška družba jih na kratko odslavi, ker jih ne potrebuje. To so žrtve, ki jih morajo polagati delavci v kapitalistični človeški družbi na altar napredka.

Mislimo si, da bi se električni obrat upeljal v vseh tovarnah, plavilih in na vseh železnicah. Saj je tudi vodstvo jeklarja v Pittsburghu pred kratkem izjavilo, da hoče uvesti električno silo v svojem obratu, da se več prihrani. Koliko bede bi povzročil ta napredek med delavci, ako bi se vsepovsod upeljala električna sila v obratu? Kdo naj to pove ali izračuna? Delo se olajša, proizvodnja se pomnoži. Ali za kakšno ceno? Tisoče in tisoče delavcev se pahne na cesto in nihče se ne briga zanje, kaj bodo jedli, kje spali in s čim oblačili. Izročeni bodo bedi in pomanjkanju. Hodili bodo zaman od tovarne do tovarne in prosili za delo. Povsod bodo dobili kot kot je v navadi enoinisti odgovor: delavcev imamo preveč. Kako usodepolno bi učinkovalo, ako bi se vodna sila, kjerkoli je mogoče, uporabila za proizvodnjo električne, v naši človeški družbi na rudarsko obrt. Tisoče in tisoče premogarjev bi bilo brez dela, ker bi se potrebovalo mnogo manj premoga kakor pri parnem obratu.

Fino urejena je današnja kapitalistična človeška družba, v kateri vsaka pomembnejša iznajdba prinese delavcem gorje in bedo, kapitalistom pa pomnoži njih vremoženje, mesto da bi koristila vsem ljudem. Zato pa skrbimo, da kapitalistična človeška družba postane le človeška in da odpade besedica kapitalistična. Koliko preje se to izvrši, toliko bolje za delavce.

Rudokopstvo.

V starem veku rudniški delavci niso bili svetovni ljudje, temveč sužnji, ki so se ponajveč rekrutirali iz vojnih ujetnikov. V srednjem veku pa so bili rudarji svobodni možje in pravoveljavni udje zadrug.

Družabno življenje v srednjem veku se je odigravalo v zadrugah. Zadruga pa so se ločile v deljive in nedeljive.

Vsaka uzadružena družina je imela v vasi kos zemljišča, kjer je stala hiša in pa gospodarsko poslopje. To je bila posebna družinska lastnina. Poleg tega se je tudi polje izločilo iz skupne zadrugne posesti in se razdelilo po gotovih določilih med posamezne uzadružene družine.

Pašniki, gozdovi, voda in pota pa so ostali skupna zadruga lastnina; vse to je tvorilo skupno last zadruga. Toda ta skupni delokrog zadruga se je manjšal v teku časa, deloma vsled množitve prebivalstva, vsled česar so nastajale nove vasi in selišča, katerim se je iz dosedanje skupne posesti moralo odstopiti novo polje za potrebne njive, deloma vsled omejitve lova in živinoreje v korist poljedelstva samega; vse to je razširjalo delokrog deljivega na škodo nedeljivega dela zadruga.

Kolikor je imel v začetku vsak zadrugnik v deljivem delu zadruga posestva užitne pravice — ravnotoliko so bile njegove užitne pravice v nedeljivem zadrugnem delu. Kako se je skupno zemljišče obdelovalo, o tem je odločevala cela zadruga.

Zadruga je določevala užitek pašne, pobiranje in spravljaje listja, lesa in drv v gozdu. Tudi o pridobivanju kamna je odločevala skupna zadruga. Vsak zadrugnik je bil pod gotovimi pogoji opravičen — te pogoje je določila zadruga sama — lomiti in si pridobivati kamena ter ga po svoje uporabljati.

Skoraj povsod pa je veljalo delo za pridobivanje kamna kot manj potrebno: bilo je potrebno le v izrednih slučajih. Drugače pa je bilo tam, kjer so se našle žile soli, železa, srebra ali pa celo zlata.

Polje se je razdeljevalo le za izvrševanje poljedelstva; če se po lje ni obdelovalo, potem je zopet zemlja pripadla nazaj k skupnemu zadrugnemu zemljišču. To se je zgodilo takoj, kakor hitro se je začelo na zemlji kopati. Ker so bile rude drage, je bilo treba le rudo odkriti, in dotična zemlja je bila za posameznega posestnika že izgubljena. Šlo je celo tako daleč, da je že slutnja sama, da se v zemlji nahaja ruda, zadostovala, da je zadruga posameznemu posestniku zopet odvzela dotično zemljo. Želja po najdbi bogatih rud je bila tako velika, da je naposled dobil vsak zadrugnik pravico iskati in kopati rudo, kjerkoli je hotel. Lastnik zemljišča mu ni smel pri tem delu delati zaprek; pravico je imel do odškodnine, ki je izvirala iz tega. V starih knjigah se čita, da je pravica do rudosledstva močnejša od kralja, vojvode ali grofa, ker nihče nima pravice zabranjevati kopanja v to svrhu — tudi pod lastno hišo ne. Ta pravica je veljala v krajih, kjer se je kakršnokoli vrednost predstavljajoča ruda našla in je občutno omejevala zasebno lastnino.

Prvi rudniki so bili zelo enostavni. Bile so to le dnevne stavbe, navadne jame, iz katerih se je pridobivala ruda. En sam človek je lahko delal. Skupni užitek take primitivne jame, kakor se je to godilo n. pr. s pašniki, pa ni obveljal. Zadruga je odkazala take posamezne kraje svojim članom v užitek. Ker pa so vrgle različne jame tudi različni dobičeki, je moral sleherni kopač odrajtovati zadrugi neki delež svoje jame dobička. Kakor hitro pa je kopač svojo jamo opustil in zapustil, je izgubil vse pravice do nje.

Kdor je rudo našel, je imel tudi predpravo do kopanja, ne pa tisti, ki je imel dotični kos zemlje v posestni oblasti. Ta najdeniška pravica se je obdržala do današnjih dni.

Pri manj dragih mineralijah je rudokopstvo dolgo časa ostalo na nižji stopinji obrata, tako poseb-

*) Prim. Kautskega Geschichte des Socialismus. I. zv.

no pri premogokopih. Zakaj to, kar se je tiste čase pridelalo v jami, ni zadostovalo faktičnim potrebam. Delala se je torej s tem dobra kupčija. Od roke do roke, od vasi do vasi so šle rudnine za tedanje razmere jako daleč po svetu. Posebno je to veljalo za kovine, rabljive za napravo orožja. V Skandinaviji, Nemčiji, Švici, Francoskem, Angleškem, Italiji se dobe kamenite sekire, napravljene iz kamena nephrut. Tega kamena v Evropi ni najti, in se je že davno dobivalo iz Azije, — dokaz, kako daleč se je transportiralo blago že v starih časih. Kar velja danes le za žlahtne kovine, recimo zlato, katerega vzame vsa kda in ki ga ni nikoli preveč, ki veljalo v začetku produkcije, ki je bila na prodaj, tudi za železo, baker, tudi sol. — Vsi so hoteli biti rudokopi.

Prvotno so se kopale samo jame, ležeče na skupnem (nedeljivem) zemljišču zadruga. Ali kaj se zgodi, če se najde v zemlji, ki je zasebna last kakšne družine, ruda, mineralije, ali kar se je še večkrat pripetilo, da so zopet začeli delati v rudokopih, ki so jih nekdanj kopali že Kelti ali pa Rimljani? V takih krajih je važnost kopanja, lomljenja in izvažanja rude postala večja in koristnejša od samega poljedelstva. N. pr. mineralije so povsod potrebovali in iskali, pa le malokje našli. Kmalo se so tedaj pričeli od skupne organizacije izkoriščati ti zemljski zakladi in sicer tudi preko lastne potrebe. Pridobljena ruda se je potem izmenjavala za druge produkte. Tako se je pričela s temi mineralijami naravna kupčija. Rudniški kraji so ležali navadno v hribovju, kjer se s poljedelstvom ni dalo mnogo doseči. Naravno je, da je v takih krajih tembolj pešalo poljedelstvo, čimbolj se je razvijalo rudokopstvo. Boljinbolj se je posest odtegovala poljedelstvu in živinoreji in vedno več ljudi se je pečalo z rudokopstvom.

Rudokopstvo žlahtnih kovin pa se je zelo kmalu povspelo tudi do višje obratovalne tehnike. Rudokopi so postajali vedno večji, vedno bolj kompleksnejši in tudi nevarnejši. Nemogoče je postalo, da bi vsak, ki mu je bila ta ali ona jama dodeljena, kot rudar (Gewecke) še dalje kopal kar na svojo pest, kakor bi ravno kazalo. Različne jame so boljinbolj postajale druga od druge odvisne. Več posameznih jam je začelo tvoriti neko enotnost. Četudi so se posamezniki upirali, da ne bi izgubili kakih pravic do lastnih jam-podjetje, samo je vendar postajalo vsled raznih tehničnih potreb skupejše. Zadrugni uradnik, ki je doslej posamezne jame ali rove le nadzoroval — rudniški mojster — je postal voditelj skupnega podjetja.

Rudniki, kjer je tako daleč, pa so bili tudi tako bogati, da so dohodki zadrugnike (podjetnike, Gewerke) preživljali tudi brez dela. Lastniki jam (Gewerke) niso več sami kopali, počasi so prepuščali to nevarno delo drugim — svojim hlapcem. Ti so postali knapi (rudarji), njihovi gospodarji pa kapitalisti.

Število hlapcev se je pri bogatih rudnikih množilo boljinbolj. Pridružili so se jim pa tudi delavci iz topilnic, kjer se je z sirove rude dobivala kovina. Naposled so prišli tudi rokodelci, ki so pripravljali potrebne in koristne stvari. V takih krajih so se nastanili tudi trgovci. Nastala so mesta, v katerih so zagospodarili kot velika manjšina prvotni zadrugniki — kopači, sedaj kot “rudniški in topilniški gospodje.”

Kakor čudno so se razvile te rudniške zadruga, ostale so vendar zadruga. Tu je poljedelstvo izgubilo svoj pomen, nasprotno je postal gozd važen. Gozd je namreč dajal drva za plavže, v katerih so se pridelavale potrebne kovine. Kjer se je torej ohranila stara zadruga ustava, so se zadruga izpremenile v gozdne zadruga.

(Nadaljevanje.)

— Delavec, od tebe zahtevajo, da si s poštenim zaslužkom zadovoljen. Zakaj ne zahtevajo, da bi bil tvoj delodajalec zadovoljen s poštenim profitom?

— “Mi ti damo delo in ti imaš jesti”, pravi kapitalist. Napočila bo doba, ko bodo rekli delavci: “Kdor ne dela, naj ne je.”

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. listinu.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklaučič, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Štefančič, R. R. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubie, 2727 S. 42nd Crt, Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 4635.

Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Centre ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9476 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 510 W. 3rd st. Duluth, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Barberton, O.
John Šare, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILO":

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 2842 So. Ashland ave., Chicago, Ill.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja, na predsednika nadzorne- ga odseka A. J. Terbovecu.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvzemši spre- membe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu 2821 40th Ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski napisal Tommaso Grossi.

"Hočete torej pustiti, da umr- je sin vašega služabnika, ne da bi pregovorili zanj in skušali reši- ti mu življenje, tisto življenje, katero je on dobrovoljno postavil v nevarnost za vas in za svoje ljudi?" mu je rekla Ermelinda.

"O ti moj Bog! dobro veste, da sem že tako na sumu pri opatu... In pa nazadnje kak upliv in kako moč imam jaz čez Markovo srečo, da bi se mogel toliko predrzni- ti?"

A tu je priskočila na pomoč prosičim grofova sestra: "Kaj?" je dejala, "mari niste vi najml- lejši Markov prijatelj, niste vi sa- mi tega že tolikokrat povedali, in pa mari ne vejo že vsi tega? In vi se še pomišljate, ko se gre za to, da bi rešili svojega služab- nika?"

"Oh, moj Bog! Če bi jaz mo- gel..."

"Morete že, in tudi morate to storiti!" je silila vanj sestra.

"Slišite!" je zopet poprijel Ot- torino, "na večer, ko se Marko poslavlja od svojih prijateljev, pri veselici, v splošni radosti vam pač ne bo mogel odbiti prve vaše prošnje, — on je dobrega srca... Recite mu, da je hrabri mladenič obsojen na smrt, ker je rešil svoje nedolžne vaščane iz krempljev razbrzdane sodrge; recite, da je to vojak, ki se je že bojeval pod kačjim praporom ter ga s svojo krvjo oškropil, naj torej ne dopu- šča, da bi neustrašeni bojevniki moral umreti kot hudodelniki; re- cite mu, da Lupo ima očeta in ma- ter..."

Tedaj je grof Del Balzo uprl svoj pogled proti vratom, od ko- der je zaslišal jok in stok. Vrata so se odprla, in v dvorano so sto- pili sokolar, Marijana in Lauret- ta, vsi objokani, bledi in zdelani od žalosti in strahu. Ambrož je pokleknil pred noge svojega go- spodarja, objel ga za kolena, in gledaje ga s široko odprtimi očmi je skušal izreči kaj, a prihajalo mu je iz grla le neko nerazum- ljivo in pretrgano stokanje. Vi- delo se je, kako so se mu ustnice tresle, in slišalo, kako so mu zob- je klepetali kakor od mrzlice. Vsi so upirali pogled le na nj; zdelo se je, kakor da bi bili celo njego- va žena in hči začasno zaustavi- li svojo žalost, da bi opazovali tisto mnogo hujšo, katero je ka- zal on.

"Moj sin! moj sin!" je zakli- cal nazadnje z veliko težavo, iz- govarjaje besede, "oh, rešite mi mojega sina!"

Grof se je pripognil, da bi ga vzdignil. A on je sklonil glavo in mahaje z roko po zraku: "Ne," je upil, "pustite me tu, pustite me umreti tu; jaz ne vstanem od tu, dokler mi ne obljubite, da ga rešite!"

"Storim zanj vse, kar mi bo mogoče. Ej Ambrož, ustani, osr-

čil se! Obljubljam ti, da bom pro- sil zanj; daj, pomiri se!"

"Ali ste slišali?" je dejala te- daj Marijana, "gospodar vam je obečal! Tedaj pomirite se, zaupa- mo v Boga in ne obupajte!"

"Ste li mi obečali, ali ste mi obečali zares? Oh, recite tistemu možu, v katerega rokah je živ- ljenje mojega Lupa in kateri mi ga more z jedno besedo vrniti zdravega, recite mu, naj se tudi on spomni svojega očeta, ki ga je tako srčno ljubil... In ako opat hoče na vsak način kako zadošče- nje, sem tu jaz, ista kri, isto me- so... jaz, ki sem mu to svetoval, krivda je moja, on je le ubogal očeta". — Ko je na to videl Ot- torina, katerega je bil poprej v prvi zmešnjavi spregledal, je ma- homa vstal, in idoč proti njemu bolj odločno nego spoštljivo: "Vi ste dolžni rešiti ga," je dejal, "vi ki ste ga spravili v sedanjí njegov položaj."

"Kje ste z glavo?" je tedaj ta- koj ostro posegla vmes njegova žena, "ali se na tak način postop- pa s tako dobrotljivim vitežom, ki skuša storiti zanj vse, kar le mo- re, in ki je tu ravno zaradi te- ga?"

"O, Bog vas blagoslovi!" je zavpil Ambrož ves razveseljen. "Odpustite mi; ne zamerite ubo- gemu očetu, kateremu se od žalo- sti meša v glavi, da ne ve več, kaj govori in dela. Urno, ne zgu- bljajte časa, pojte, pojte, in vrni- te se kmalu ter prinesite mi živ- ljenje mojega sina!"

Otrije si oči, ga je grof to- lažil: "Ne dvomi, vse storim zanj, kakor da bi bil moj sin." Na to je namignil Bici in sestri, naj gresta za njim, in so se na- potili. Lauretta, ki je ves čas le jokala in zdihovala, je stekla pred Bice v trenotku, ko je šla iz dvorane, ter jej je stisnila in po- ljubila roko, orosivši jo vso s sol- zami; izustiti ni mogla besede, a prošnja je bila pač več kot do- voljno izražena v njenih očeh, v obličju, v celi osebi.

Pred vratni v sprednji dvor- ni so našli Bernarda, drugega so- kolarjevega sinu, ki je stal tam kakor kip ter jih čakal.

Že poprej, ko je bila Lauretta naznanila strašno novico v hiši, kjer je bila zbrana vsa sokolarje- va družina, je Marijana, vedno zamaknjena v tega svojega čuka, imela svoje zaupanje le v njega; zato mu je bila rekla le hitro: "Tu morate vi, Bernard, poma- gati! Brž tečite doli h gospoda- rju, vi, ki znate govoriti. Mi smo zabiti ljudje, ali vi si znate zmi- sliti prave besede, ki človeku sreče ganejo." Ubogi trape je začel pre- mišljovati, kaj bi rekel, kako bi rekel; toda Ambrož je bil med tem že stekel doli po stopnjicah in za njim tudi mati in hči.

Ko je tedaj ubogi oče klečel pred gospodarjevimi koleno prošil z besedami, ki prihajajo iz srea in tudi v greč segajo, z besedami, katere umetnost občuduje in bi- lježi spoštljivo, da bi jih posne- mala, je žena v svoji trmasti a- botnosti mislila za se: oh, ti ljubi

Bog! samo joče in javka! kaj je vredno vse to? tudi jaz bi znala tako; če bi bil prišel Bernard, on bi znal vse drugače govoriti. Za- to, ko je tudi ona stopila z dru- gim v sprednjo sobo in ga je za- gledala tam pri vratih, se je vsa razveselila, in prijemši ga za ro- ko, mu je pravila: "O govorite vi z njim, govorite, mi nismo ve- deli kaj reči."

Tedaj se je on postavil pred grofa, in mrzlo, kakor tisti, ki iz- govarja propoved, izučeno na pa- met, je začel: "Akoravno Lupo... Dasi tisti izgubljeni moj brat..." Toda oče ga je prijel za ramo in potegnil v stran rekoč: "Pusti, naj gre v božjem imenu!"

Tako rešen od sitneže, je gos- podar šel naprej, a Bernard je o- stal ondi na svojem mestu kakor kol, nepremičen in grozno dolg, z rokama, visečima ob bokih, ter z odprtimi ustni.

ŠTIRINAJSTO POGlavJE

Med tem je bila v Markovem dvorcu že začela veselica. Neštete sveče so razsvetljevale dvorane; z obilo svetlobe so se pomnoževala velika stenska zrcala v zlatih ok- virjih. V tem morju umetne svetlobe so se čarobno lesketale ovratne verižice, veni in pasovi krasnih plesalk. Sredi vselega šuma, med prijetnim odmevom godbe je Marka mučila neka taj- na skrb, njegov duh je bil poln nemira in srda, na skrivnem je preklinjal tisto veselje, ki se je njemu dozdevalo tako prazno, ker se nikakor ni zlagalo z njegovimi občutki; preklinjal ga je in ven- dar je moral kazati, da se ga tudi on udeležuje. Sedaj pa sedaj je zapustil plesno dvorano in šel v neko drugo sobo, kjer je pogledal z okna doli na dvorišče, ali bi ne bil morda prišel grof Del Balzo; in ko ni mogel nič videti, je z največjo pozornostjo poslušal, ali se ne razlega po ulici kak topot konjskih kopit; a vse zaman, zu- naj se je slišal neprenehoma le odmev veselicega šuma in nič drugega. Torej se je vrnil na svo- je prejšnje mesto, kjer je gledal ples, govoril o bojnih igrah, ki so se imele pričeti drugi dan, ter vsprejemal voščila prijateljev k svojemu odhodu v Toskano; ali njegove misli so bile vedno le drugod.

Sit tega dolgega čakanja je šel v svoje najoddaljenejše sobe in se zaprl; delal si je silo in stal tam kolikor je mogel dalje časa v u- panju, da, ko se vrne, najde že v dvorani zaželeno osebo; nazad- se je vmešaval v najživahnejše kroge, da bi ubijal čas, ki se mu je zdel tako len, večni.

Prebil je kaki dve uri v teh mu- kah, ko je nazadnje vendarle pri- šel grof s hčerjo in sestro. Mar- ko je bil ravno na nasprotnem koncu dvorane, ko je vstopila de- klica, blede in zdelana; ko jo je zagledal, ga je spreletela taka milina in ljubezen a zajedno tudi jeza, da se je stresel ves. V krat- kih trenotkih, ko jej je čez dvora- no stopal naproti, se mu je dozde- valo sedaj, da se bliža angelju, sedaj pa, da gre proti svojemu so- vražniku; pokleknil bi bil pred njo, a h krati bi jo bil hotel tudi napasti z grenkimi besedami. Vendar ni dal spoznati tega no- tranjega boja. Po navadnem vsprejemu je teta prišla Bice za roko ter jo odvedla v neki krog gospa in deklet. Nekatere teh so se divile, druge pa so bile zavide- ne devojini lepoti, neki naravni čis- tosti, katero je bila prinesla s svojih gor, njenemu vedenju ter nepriljudni ljubeznivosti njene osebe in obraza, po katerem se je razlival še poseben žarek preredit- ke krasote.

Grof Del Balzo je bil ostal sam z Markom. Oba sta prej želela, o- ba sta sedaj hotela, da bi se med njima vnel razgovor, po katerem sta se jeden in drugi nadejala do- speti do določenega namena. To- da nikdo njiju ni govoril, upajoč, da drugi prvi prebije led in pore- če, kaj bi moglo dati povod k raz- odevanju svojih misli.

Marko se je začel sprehajati, uni pa je hodil za njim, ne vede, kako bi sprožil govor; pripravljal je v svoji glavi sto uvodov, pa jih zopet zamegal; vsak hip je hotel odpreti usta, a vendar ni mogel nikdar priti do tega. Nazadnje se je osrčil in je nekaj omenil o ve- selici. Toda njegov spremljevalec se ni oprijel govora. Tako je grof nazadnje uvidel, da mu ne preo- staja drugega, nego lotiti se stva- ri kar naravnost. Torej se je veli- kodušno odločil za to in začel:

"Slišite, Marko, morda se vam bo zdelo, da si preveč svobode do- voljujem, no vaša uljudnost me osrčuje; jaz... bi vas hotel pro- siti neke usluge".

"Uslugo prosite? od mene?" je odgovoril Marko idoč k neke- mu oknu, kamor mu je grof sled- il. Te besede je izgovoril z jako hladnim glasom, v katerem je bi- lo zajedno izraženo neko tako po- nosno začudenje, da je revež, ko- jemmu so bile namenjene, moral nazaj požreti vse, kar je imel že na jeziku.

Ko je Marko nekoliko pomol- čal, kakor da bi čakal odgovor na svoje vprašanje — katerega od- govora pa nikoli ni bilo — je de- jal z grenkim in strupenim na- smehom: "Kaj bi ne mogli izpro- siti te usluge od Ruscona; on, ki vam mora biti toliko hvaležen, bi vam jo menda utegnil rajše sto- riti".

Grofu je kri prezebla po žilah, in ves zmeden je jecljal:

"Kako? kaj pravite? jaz ne morem vedeti, da bi bil koga raz- žalil, še najmanj pa Ruscona, ka- terega jedva noznam."

"Oh, za to pa le bodite brez skrbi," je zopet poprijel Marko, "on se vam že da spoznati. Rusco- ni ni tak mož, da bi hotel komu kaj dolžan ostati, da bi ne povr- nil uslugo, tudi če so storjene od njemu neznane osebe!" To rekiši se je obrnil, da bi odšel.

Toda uni, bližajoč se mu vedno bolj: "Vas prosim," ga je rotil, "razložite mi boljše, povejte mi, o čem se gre... kajti jaz prav za

prav ne vem... če bi ne bilo mor- da radi tistega mladeniča... radi Ottorina..."

Marko, ki ga je hotel spraviti do tega, da bi se jasneje izjavil, ni odgovoril in je le hotel oditi.

"Poslušajte poslušajte me," je prosil grof vedno bolj vznemi- ren. "jaz ne vem nič, glejte, jaz nisem ničesa zakrivil... sicer mladenič... res, ne morem taji- ti, se je izrazil, da bi rad poročil mojo hčer; toda jaz sem mu takoj jasno povedal, da se nečem zame- riti vam... in da bi nikoli ne privolil temu drugače nego le s pomočjo..."

V Marku je vse zavrelo; on ni mogel brzdati svoje nestrpnosti in je prekinil grofa z vprašanjem:

"Pa Bice, ali se je radovoljno udajala tej ženitbi?" in je čakal odgovor z izrazom razburjenosti, da je grofa kar zazebllo.

"Kaj Bice?" je odgovoril uni omahovaje, "vprašate me o Bici? — Ona bi sprejela tistega ženina, katerega bi jej ponudili stariši — ubožica je tako priprosta, tako nedolžna — verujte mi — prava golobica; in ne misli na drugo kot na svojo mater in name."

"Torej," je zopet vprašal Vis- conte, "mislite, da ne bo odveč žalostna, če se ta ženitba pode- re?"

"Žalostna? o, kaj še! ona nima takih muh; jaz že poznam svojo hčer, oh, jo poznam dobro, in ni- mam najmanjše skrbi za to."

(Dalje prihodnjic.)

Gotova pot.

Zdrava pamet nam pravi, da se naj držimo tistega kar je dobro, ker vemo, da na isto se lahko za- našamo. Kedar poskusimo nekaj, kar ne poznamo, se moramo zana- šati na besede drugih. To je zelo važno, kedar si imate izbrati ka- ko zdravilo ali za se ali pa kate- rega vaše družine. Vi, na primer veste, da je Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino nad več kot dvajset let pomagalo vam, va- ši družini in vašim sosedom v slu- čajih slabe prebave, zaprtja, zgub- be apetita in drugih nerednih pre- bavnega sistema. Zakaj bi potem poskušali kaj drugega? To zdra- vilo bo popolnoma izčistilo telo, ne da bi ga oslabilo, bo zboljšalo prebavo in vse ojačilo. V lekar- nah. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Mišič- ni revmatizem bo hitro zginil, če rabite Trinerjev Liniment.

(Advertisement.)

Spodaj podpisani iščem svojega prijatelja Mihaela Gabrijelčič, do- ma iz Gorenjega polja nad Anho- vem pri Kanalu na Primorskem. Star je okrog 28 let, majhne črne in krepke postave. Govori sloven- sko in italijansko. Pred leti je bival v Johnstown City, Ill. Ako kateri rojakov ve za njegov na- slov, naj mi ga naznani. Najboljše pa je, da se sam oglasi.

Louis Grebenak,

Saline Co., Wasson, Ill.

(Advertisement.)

VABILO NA VELIKO VESELICO

katero priredi

Društ. "Slavija" štev. 1. S. N. P. J.

združeno z razvitjem nove društvene zastave

v nedeljo, dne 25. maja t. l.

v veliki dvorani

Pilsen Auditorium, 1657-61 Blue Island Ave.,

blizu 18. ceste, Chicago, Ill.

Na programu so poleg drugih, sledeče točke: Slovesno sprejemanje sosednih društev, po- hod po mestu, razvitje zastave, govori, šaljiva pošta potom slovenskih razglednic. Pela bodeta obče priljubljena pevska zborna "Slovan" in "Orel". Pri korakanju in plesu bodeta svirali slovenska godba iz Waukegan-a in hrvatska godba "Sokol" iz Chicago. Na razpolago bodo izvrstne smodke z znakom S. N. P. J.

Začetek točno ob 1 popoldan.

ZA TOČNO POSTREŽBO JAMČI

ODBOR.

Prekinjeno delo.

Naše vsakdanje življenje bi moralo biti tako urejeno, da bi ostali čvrsti in da bi mogli v polni meri uporabiti svoj čas in svoje zmožnosti. To bi učinkovalo na nas, da bi bili zdravi in močni. Noben naših organov ne sme prekiniti svojega dela v škodo celega telesa.

Pa tudi največja skrb včasih ne more preprečiti, da se delo- vanje kakega organa zmanjša ali da se sploh ne prekine. Dogaja se, da noče želodec sprejemati hrane ali vsaj toliko ne, kot jo po- trebuje telo. Včasih prenehajo jetra ali kak drugi organ z delo- vanjem in posledica je, da človek postane zaprt. V takih slučajih, ko so oboleli prebavni organi, je najboljšo sredstvo

To vino Vam očisti celi sistem, brez bolečin in drugih nepravil. Ojači Vam tudi prebavne organe in s tem celo telo.

USTVARI DOBER TEK,

POSPEŠI IZLOČITVE IN

OLAJŠA ZAPRTNICO,

NOTRANJE BOLESTI IN KRČE,

GLAVOBOL, ZLATENICO,

KOLCANJE IN BLJUUVANJE.

Vspešno je pri vseh takih boleznih, pri kojih trpi želodec in pri kojih opazimo zmanjšanje teka, zaprtnico in slabost. Priporo- čamo jo pri nervoznosti, povzročeni po neprebavi in pri nerednem perilu, povzročenih po kronični zaprtnici.

V LEKARNAH

JOS. TRINER,

UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Scot.
Poslovenil J. Z.

— Nekoč sem ju srečal v gozdu, — je rekel duhoven. — Bilo je zvečer . . . Varnej je bil zavrt v plašč in nisem mogel videti njegovega obraza. Ko sta čula moje korake, sta se takoj ločila.

— Tistega dne, ko je ubežala — je prišel Mumblazen znova, — sem videl služabnika Varneja v njegovi livrji, ko je čakal s konji za cerkvenim zidom.

— Zdaj jo ima v tem gradu skrito! — je vzkliknil Tresiljan. — Lopova smo ujeli in nevem, na kakšen način bi tajil svoje hudo delstvo! . . . Pripraviti se moram za pot. Prijatelji, mejtem pa vplivajte na starega gospoda, da bo izpolnil potrebne listine.

Po tej prošnji se je Tresiljan odpravil.

— Preveč razburjen je, — je menil duhoven. — Prosim Boga, da bi mu dal toliko potrpežljivosti, da bi znal občeševati z Varnejem.

— Potrpežljivost in Varnej, — je tiho dejal Mumblazen. — Varnej je bolj premeten kot sirena, bolj ropa željen kakor zmaj, bolj krvoločni kot lev.

— Nevem kako bi v sedanjem stanju sira Hughja pripravili do tega, da bo napisal pravo moč, — je prišel duhoven.

— Badger, ki je vstopil, je slišal zadnje besede in rekel:

— Gospodje, bodite brez skrbi. Stavim svoje življenje, da bo naš gospod drug človek, ko se prebudi, kakor je bil v zadnjih tednih.

— Torej toliko zaupaš leku zdravnika? — je vprašal duhoven.

— Ne v zdravilo, — je rekel Badger, — ker ga je izlila dekla in gospod ni dobil kapljice. Neki človek, ki je prišel s Tresiljanom, je dal gospodu zdravilo, ki je vredno zlata. Govoril sem o marsičem z njim in reči moram, da je vrl kovač. Vse svoje žive dni nisem videl človeka, ki bi toliko vedel o konjih in psih! Kdor je v tem podkovan, ne bo grešil proti kristjanu.

— Kovač! . . . Predzrni fant! Kdo ti je dovolil klicati ga na pomoč? Kdo jamči za tega novega zdravnika! — je vzkliknil duhoven ogorčeno.

— Gospod, bil sem pet in dvajset let v tej hiši. Še vedno sem smel sam sebi dovoliti, da sem dal komu . . . živati ali človeku . . . zdravilo . . . Kedar je treba, pa tudi sebi stavim pijavke, ali si pa dam kri puščati.

Prijatelji Robsarta so se odločili, da to novico nemudoma sporoče Tresiljanu, ki je takoj k sebi pozval kovača Vajlanda.

Ko je Vajland vstopil, ga je vprašal, kdo mu je dal pravico, da je napravil zdravilo za sira Hughja.

— Plemeniti gospod, — je prišel kovač. — Pozabili ste, da sem se seznanil s tajnostmi učenega doktorja Dobudija. Doktor je čutil mene, ker sem več razumel o zdravilstvu kakor on in so nekateri ljudje rajše uživali moja zdravila kakor njegova.

— Človek, nehaj s šalo, — je rekel Tresiljan osorno. — Ako si se norčeval iz nas in dal siru Hughju zdravilo, ki bi mu škodilo, potem boš kmalu spal v gomili.

— Mojster Tresiljan, bodite brez skrbi, — je odgovoril Vajland mirno in odločno. — Badger mi je toliko povedal o vitezu, da sem kmalu spoznal njegovo bolezen. Potem mi je vendar dovoljeno, da sem mu dal zdravilo, ki ga je zazibalo v zdravo spanje, ker je bil pošten potreben.

— Fant . . . Upam, da pošteno ravnaš z nami, — je vprašal Tresiljan.

— Pošteno in zvesto . . . kar se bo dokazalo, — je govoril kovač s povdankom. — Ali bi mi koristilo, če bi staremu možu storil kaj žalega, katerega tako strastno ljubite. Saj se imam vam zahvaliti, da stric Pinivik sedaj ne ščiplje in trga mojega mesa s kleščami in svojega šila ne vbada v moje meso, da bi prišel na sled satanu! . . . Upam, da ostanem kot zvest sluga v vašem spremstvu. O moji zvestobi bodete imeli vi kmalu dokaze, ko se bo vitez prebudil iz spanja.

Obljuba kovača se je kmalu spopolnila. Zdravilo, ki ga je pripravil s posebno skrbnostjo, je učinkovalo najbolje. Vitez je spal

dolgo in ko se je prebudil, je bil slaboten, vendar pa boljši sodnik o dogodkih, kakor je bil pred tedni.

V začetku je nasprotoval načrtu, da bi šel Tresiljan na dvor in privedel hčer v hišo očeta, da bi rešil njeno čast, v koliko je bilo mogoče rešiti jo.

— Pusti jo, — je rekel vitez. Ona je sokol, ki sledi vetru . . . Niti zažvižgati bi ne hotel za njo.

Končno so ga prepričali, da je njegova dolžnost hoditi po poti, ki mu jo narekuje njegovo srce in dovolil je Tresiljanu, da zastopa interese njegove hčere.

Podpisal je pravomoč, ki jo je sestavil duhoven. V tisti dobi so bili duhovni tudi svetovalci v pravnih zadevah.

Vse je bilo pripravljeno za odhod Tresiljana. Odpotovati bi bil moral tekom štiri in dvajsetih ur. Pozabili so pa neko važno reč, na katero je mojster Mumblazen spomnil Tresiljana.

— Mojster Tresiljan, vi pojdate na dvor . . . Ne pozabite, da morajo vaše barve biti tam srebrne in zlate . . . Druzih ne pozna jo.

Ta pripomba je bila značilna, ki je provzročila tudi predglavico. Za pravedanje in nastop na dvoru je bilo treba v zlati dobi Elizabete imeti dober denar, kakor v kasnejši dobi. Ali tega vse zdravila so imeli prav malo prebivalci na Lidkotu.

Tresiljan je bil siromak. Dohodke sira Hughja so pa vsled njegove pretirane gostoljubnosti snedli, še preden so jih imeli. Vsled tega je bilo potrebno, da mojster Mumblazen reši to vprašanje.

Prinesel je vrečo, v kateri je bilo tri sto funtov zlatega in srebrnega denarja . . . prihranki dvajsetih let, katere je stresel na mizo, ne da bi zinil pri tem besedico, da izkaže hvalečnost za sprejeto gostoljubnost, ki mu je omogočila nabrati ta zaklad.

Tresiljan je spravil denar, ne da bi izgubljal besede. Drug drugemu sta prijateljsko stisnila desnico in s tem izrazila svoje veselje, da je s Tresiljanovega pota zvinila največja ovira, ki bi bila lahko onemogočila njegovo pot.

Drugo jutro zgodaj je kovač Vajland zahteval kratek pogovor s Tresiljanom. Razodel mu je, da ga želi spremiti na dvor. Najprej je poizvedel, ako je Tresiljan zadovoljen z zdravilom, ki ga je dal siru Hughju. Na to se je Tresiljan pohvalno izrekel o njem. Sam je menil, da bi mu Vajland kot spremljevalec mnogo koristil, ker je bistroumen in preudaren.

Ali ni bil Vajland v boju s postavami? Spomnil ga je na klešče Pinivika in zaporno povelje sodnika.

Vajland je zasmehoval nevarnost.

— Gospod, poglejte me! Iz kovača sem se spremenil v služabnika. Če tudi bi ne bil preoblečen, se ne bojim, da bi me kdo spoznal. Le poglejte moje brke, ki sedaj visijo doli. Treba jih je porbarvati črno in navihati, pa me ne bo nihče poznal.

Po teh besedah se je v nekaj minutah spremenil popolnoma v drugega človeka. Navihali je brke in pogladil svoje kodre.

Ali Tresiljan se vseeno ni mogel odločiti, da bi ga sprejel v svojo službo, kovač pa ni odnehal s svojo prošnjo.

— Zahvaliti se imam vam za svoje življenje in zdrave ude, — je nadaljeval kovač. — Plačati vam hočem svoj dolg, posebno od kar mi je Badger povedal, da je vaše potovanje nevarno. Seveda ne trdim, da sem junak . . . železožer, ki se za svojega gospodarja bojuje z mečem in ščitom! . . . Saj spadam med tiste ljudi, ki bolj ljubijo okusen obed kakor boj. Vendar sem prepričan, da vam bom v bojih, ki čakajo na vas, več koristil, kakor kateri pretepačev, ker je moja glava več vredna kot sto njihovih rok.

Tresiljan je še vedno omahoval. O fantu ni mnogo vedel, zato je dvomil, koliko naj mu zaupa.

Še predno se je odločil, je bilo čuti peket konjskih kopit na dvorišču. Mumblazen in Badger sta pa v eni sapi prihitela v sobo.

Prijazno je sluga na iskrenem belcu, ki ga še nisem videl v svojem življenju, — je rekel hitro Badger, — na njegovi roki visi srebrni ščit, na katerem je pod grofovsko krono zmaj, ki bljuje ogenj in ima opeko v svojem žrelu, — je nadaljeval mojster Mum-

blazen. — S seboj je prinesel list z istim znamenjem.

Tresiljan je vzel list in prečital naslov: — Spoštovanemu Edmundu Tresiljanu, našemu ljubemu sodniku . . . Toliko jezditje jezditje, jezditje . . . za življenje, za življenje, za življenje. (Dalje prihodnjič).

Udani prijatelj.

(Oskar Wilde.)

Bedak, je vzkliknil mlinar. Prav res ne vem, čemu te pošiljam v šolo. Prav nič se nisi navadil tam. Če bi mali Ivanek prišel k nam, pa bi videl toplo ognjišče, pa naš okusni obed in naš veliki sod rdečega vina, bi ga lahko premetila zavist, in zavist je strašna reč, ki prav lahko pogubi značaj. Za nobeno ceno nečem, da bi se zaradi mene pokvaril Ivanekov značaj. Najboljši njegov prijatelj sem in bom vedno skrbel in čuval, da ga ne premoti izkušnja. Poleg tega bi me utegnil Ivanek, če bi nas obiskal, prositi moke na posodo, tega pa ne maram. Zakaj moka in prijateljstvo sta dve reči, in ni jih mešati. Dve različni besedi sta in pomenjata dve različni reči. To je vsakemu jasno.

Kako imenitno govoriš, je dejala mlinarica in si nalila poln kozarec toplega piva. Kmalu bi bila zadremala, kakor v cerkvi.

Mnogo ljudi je, ki delajo dobro, je odgovoril mlinar; ampak malo jih je, ki dobro govore. To kaže dovolj jasno, da je govorjenje mnogo težje in tudi mnogo važnejše. In strogo je pogledal čez mizo na svojega malega sinka, ki ga je bilo tako sram, da je globoko povesil svojo glavo, da je zaradel in so mu kanile debela solze v njegov čaj. Tako mlad je bil, da mu ne smete zameriti.

— Ali je zgodbe konec? — je vprašala povodna podgana.

— Kaj še, — je odgovorila konopljenka, — to je šele začetek.

— Potem ste daleč zaostali za časom, — je dejala povodna podgana. — Vsa poštena pripovednik naših dni začenja s koncem, se potem vrne k začetku in konča s sredino. Tako je nova metoda. Nedavno je šel kritik z mladim človekom okolo ribnika, pa sem vse to slišala. Govoril je o svojem predmetu na dolgo in široko in uverjena sem, da ima mož prav, zakaj modre naočnike je imel in plešo na glavi, in kečar je mladenič kaj pripomnil, je odgovoril. Ej! Ampak nadaljujte, prosim, svojo povest. Mlinar se mi je že močno prikupil. Tudi v meni je vse polno lepih čuvstev in zato sva si simpatična.

— Dobro! — je dejala konopljenka in preskočila z noge na rogo. — Ko je zima minila in so jegličje začeli odpirati svoje bledežolte zvezde, je dejal mlinar svojji ženi, da obišče malega Ivaneka.

Oh, kako dobro je tvoje srce, je vzkliknila žena. Vedno misliš le na druge. Pa ne pozabi na veliko košaro za evetje.

In mlinar je priklenil krila mlinarja na veter s težko železno verigo in odšel z veliko košaro pod pazduho z griča. — Dobro jutro, Ivanek, je dejal mlinar.

— Dobro jutro, je dejal Ivanek opiraje se na lopato in se smehljajal do ušes.

— Kako je bilo pozimi, je vprašal mlinar.

— Ljubeznivo je od tebe, je vzkliknil Ivanek, da me vprašuješ po tem. Trde čase imam za seboj, a sedaj je pomlad in ves srečen sem, zakaj dobro je mojim evetlicam.

— Pogosto smo se menili o tebi, Ivanek, je dejal mlinar; zmerno smo se vpraševali, kaj je s teboj.

— Prijazno je bilo od vas, je dejal Ivanek; mislil sem že, da ste name popolnoma pozabili.

— Kako govoriš, Ivanek, je vzkliknil mlinar; prijateljstva človek ne pozabi nikoli. To je lepota prijateljstva. Ampak zdi se mi, da ti je tuja vsa poezija življenja. Glej, glej, kako prelestni so tvoji jegličji.

— Lepi so res, je dejal Ivanek; in ves srečen sem, da jih imam v takem izobilju. Na trg jih ponesem in županovi hčerki jih prodam; in z izkupičkom si kupim zopet samokolnico.

— Samokolnico si kupiš zopet? Ali si jo prodaš? Kako si bil ne-spameten!

— Ni bilo drugače, je dejal Ivanek; moral sem. Glej, pozimi so bili hudi časi zame in nisem ga imel beliča za kos kruha. Najprej sem prodal svoje srebne gumbe z nedeljske obleke, potem svoje srebrno verižico, potem še samokolnico. Ampak sedaj bom kupil vse to nazaj.

— Ivanek, je dejal mlinar; svojo samokolnico ti podarim. Res je, da ni več prav dobro. Ena stranica manjka in tudi prečke so že precej slabe. Ampak vzlic temu ti jo podarim. Vem, da je velikodušno in marsikdo poreče, da nisem pri zdravi pameti, ampak tak nisem kot drugi. Mislim, da je velikodušnost jedro prijateljstva in povrh tega sem si nabavil novo samokolnico. Ne delaj si nadaljnjih skrbi, svojo samokolnico ti dam.

— To je v resnici velikodušno od tebe, je dejal Ivanek in njegov smešni, okrogli obraz je ves žarel od radosti. Leško jo popravim, leseno desko imam doma.

— Desko, je dejal mlinar; glej, desko potrebujem za popravilo strehe na svojem skednju. Velika luknja je v strehi in žito se bo namakalo, če je ne zamašim. Dobro, da si me spomnil! Čudno je, da dobroti zmerom sledi dobrot. Svojo samokolnico sem ti podaril in ti mi daš svojo desko. Seveda je samokolnica mnogo več vredna kot tvoja deska, ampak kaj je vdanemu prijateljstvu do teh reči. Daj, prinesi desko, da takoj popravim svoj skedenj.

— Dobro, je vzkliknil Ivanek in tekkel v bajto in privlekel desko.

— Velika deska ni, je dejal mlinar ogledujoč jo, in močno se bojim, da ti ostane malo za popravilo samokolnice, če zamašim z njo svojo streho. Ampak krivda ni moja. In ker sem ti podaril samokolnico, mi gotovo daš nekaj evetja. Tu je košara: prosim, napolni mi jo.

— Napolnim naj jo, je vprašal mali Ivanek in gledal plašno, zakaj vedel je, da mu nič evetja ne ostane za trg, če napolni košaro; in svoje srebne gumbe bi bil vendar rad dobil nazaj.

— No, več, je odgovoril mlinar, če sem ti podaril samokolnico, ni preveč, če te prosim za malo evetja. Morda nimam prav, ali mislim, da je prijateljstvo, resnično prijateljstvo prosto vse sebičnosti.

— Dragi prijatelj, najboljši prijatelj, je vzkliknil mali Ivanek, z veseljem ti dam vse svoje rože z vrta. Mnogo več mi je do tvojega dobrega mnenja, nego do vseh srebrnih gumbov sveta.

Odhitel je in potrgal sve svoje leve jegličje in napolnil z njimi mlinarju košaro.

— Na zdravje, Ivanek, je dejal mlinar in se namenil domov, z desko na rami in s polno košaro v rokah.

— Na zdravje, je dejal Ivanek in samozadovoljno kopal naprej, zakaj veselil se je svoje samokolnice. Naslednji dan je ravno privezoval kozje parkelje nad vhodom, pa je zaslišal mlinarja s ceste. Skočil je z lestve in tekkel na vrt in pogledal čez plot.

Na cesti je stal mlinar z veliko vrečo moke na plečih.

— Dragi Ivanek, je dejal mlinar, naprosim te, nesi zame to vrečo moke na trg.

— Oh, zelo žal mi je, je dejal Ivanek, ampak danes imam res dela čez glavo. Vse plezavke moram privezati, evetlice zaliti in travo ostriti.

— Kako, je dejal mlinar; samokolnico sem ti podaril, pa ni ljubeznivo od tebe, da mi odbiješ prošnjo.

— Ne govori tako, je vzkliknil mali Ivanek; za nič na svetu ne zanemarim svoje prijateljske dolžnosti!

Pa je stekel, vzel svoj plašč in odhitel s težko vrečo na plečih.

Vroč dan je bil in cesta je bila strašno prašna in preden je Ivanek dospel do šestega miljnika, je bil tako utrujen, da bi bil najraje sedel in se odpočil. Ampak hrabro je korakal dalje in dospel naposled v trg. Nekaj časa je čakal, potem pa je prodal vrečo moke za dobro ceno in se takoj vrnil domov; pomuditi se ni upal iz bojazni, da ga na povratku napadejo razbojniki.

(Dalje prihodnjič.)

POZOR! ROJAKI! POZOR!

Sledeče tri pijače so pristne in importirane in izdelane iz zelišč za okrepčanje človega in njegovega zdravja. To so:

Kranjski Brinjevec,
Slivovic,
Tropinovec,
High Life Bitters, A. Horvato Grenko Vino,
katere prodaja A. HORWAT, JOLIET, ILL.

Pozor! Gostilničarji! Pozor!

Shranite moj naslov in pišite po cenik, ker bo v Vašo korist! Ako k naročilom priložite denar, Vam dam več popusta, kakor jaz zapravim, kedar prodajam in kolektam, ker si prihranim zamudo časa, vožnje in potne troške. Dobiček je torej Vaš! Moja trdka je prva in edina slovenska samostojna trdka, ki importira žganje direktno iz Kranjske. Prodajam tudi ceneje, ker nimam stroškov z dragimi agenti.

A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

SLOVENSKO - HRVAŠKI STAROKRAJSKI ODVETNIK, (ADVOKAT)

DR. PERO PERIĆ

office Room 1503-4 City Hall Square B'l'd'g
139 N. Clark Street, Chicago, Ill.

Odvetniška pisarna za vse avstro-ogrške in ameriške pravne posle zastopa na vseh sodiščih. Tirja delavske poškodbe v slučaju nezgode in smrti. Prevzema vse odvetniške-sodnijske posle za stari kraj. Kdor želi o moji pisarni podatkov, naj se popraša pri Mr. Martinu Potokarju. — — — — — Pišite v slovenskem jeziku.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska tvornica za ZA-
STAVE, REGALJE, ZNAKE, KAPE,
PEKATE itd. v Ameriki.

Izdeluje zlate znake za vsa sloven-
ska, hrvaška, češka, slovaška in ar-
ska društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik ki je ti-
skan v vseh slovenskih jezikih in ka-
teremu so priložena zahvalna pisma od
poznanih društev.

Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski
in hrvaški in je član S. N. P. J., odkar
se je ustanovila.

Kupujte pri nas umetne noge in roke iz kavičuka, hrbi-
ne noge. Opravo za mrtvoudne ljudi, najnovejšo podpornice za izven-
ne noge. Pasove za kilo. Životne obravnice, elastične nogavice in vse
ortopedične potrebščine, bolniško orodje in operacijske potrebščine.
Popravljamo vse v stroko potrebne stvari. Za dame potrebna dam-

American Artificial Limb Co.
1623 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.
Tel. Canal 3879. Odprto od 8. zjut. do 8. zvečer. Pišite po cenik!

Najboljši izdelek iz Pacifika.

Naši vinogradi so v Sonoma,
Cal. Komor se izdeluje Fran-
vozki šempanec, različna dobra
vina, likerje in žganje po nizki
ceni je dobiti pri trgovini na
debelo.

F. KORBEL BROS.

INKORPORARINI V CHICAGO, ILL.
1621-1623 W. 12th Street, Chicago, Ill.
Telefon Canal 110. Jan J. Fuček, manager. Pišite v slovenskem.

Pravo česko pivo iz žateckega hmelnja.

Naročite si en zaboj pri nas.
Gotovi smo, da Vam bode ugajal.

Tel. Canal 991. J. F. ROUŠAR, ravnatelj

Vesti iz domovine.

LJUBLJANA IN KRANJSKO.

— **Sneg** je napravil na Kranjskem v minulem mesecu, po vinogradih in sadonosnikih ogromno škodo. Prav zaprav sneg ne, pač pa vsled njega nastali mraz. Sneg je sicer odlomil kako vejico in potrgal nekaj telefonskih žic, mraz je pa pokončal do malega vse zgodnje sadje, ki je bilo že v cvetju. Največ so trpele češnje in orehi, a tudi zgodnjim hruskam se obetno pozna in zaradi tega se že na vse zgodaj obeta zopet še večja druginja. Iz Dolenjskega poročajo, da so skoraj vsi vinogradi uničeni. Po snegu je znašala jutranja toplota 3 stopinje pod ničlo.

— **Roparska drhal** se je klatila po raznih kmečkih občinah brežinskega okraja ter je ljudstvo vznemirjala in izvršila več vlovov. Tolpi se je posrečilo ukrasti posetniku Janezu Vratiču iz Brežnje 160 K in razne dragocenosti, pri posestnici Ani Stergar v Selah okoli 200 K in druge stvari in pri trgovcu Andreju Krošelj za 420 K blaga. Družba obstoji iz pet do šest članov. Ukradeno blago so odpeljali z vozom.

— **Predrzna tatvina v Šentjernej.** Ko je na semanju dan v Šentjernej prišel trgovec Vale zjutraj v prodajalno, je našel prodajalno skoraj prazno. Neznani zlikovci so mu jo po noči skoraj izpraznili in mu odnesli kakor set rdi, blaga za okoli 15.000 K. Brez dvoma so morali blago odpeljati z vozovi, ker drugače take množine ni moglo odnesti. Kradli so kar javno. Ljudje so hodili mimo in so videli v prodajalni ljudi, ki so jemali blago s police, si ga vodjali in ga zlagali, pa to se ni zdelo ljudem prav nič čudnega, ker delajo ljudje v noči pred sejemom skoro v vseh prodajalnah. Veletovi pa menda niso nič opazili in silšali.

— **Pod vlak je legel.** Pri litij-ski postaji je legel 14-letni, malo slaboumni Žan Vladika na tir pred prihodom vlaka, ki mu je namah odrezal glavo od telesa.

— **Roparski umor v Tolstem vrhu pri Brusnicah.** V vinogradnem hramu v Tolstem vrhu je stanovala 75-letna starka Doroteja Ovčjak, ki je skupovala jajca in druge take reči in se tako preživljala. Živela je čisto sama zase in ni skoraj z nikomur občevala. Bila je na glas varne preklupovalke, ki mora imeti tudi nekaj kron pod paleom. Drobiž je nosila vedno v nedriju, in sicer vsake vrste drobiž v posebni čunčici, ker je imela že precej slabe oči. Večji denar 10 in 20-kronske banke, je imela shranjene v mošnjčku v spodnem krilu, za katere je pa malokdo vedel. Dne 8. aprila, v torek, je obredla po kupčijskih potih vasi Brusnice in Tolsti vrh in se na to podala v svojo lesono bajto. Skuhala si je koruzne žgance in se nato podala k počitku na ležišče, narejene iz slame in vrbovine. V sredo zjutraj so prišli v vinograd na delo ženske in znanke iz Zapuž. Oglasile so se tudi v bajti Doroteje Ovčjak, ali našle so jo mrtvo s prezezanjem vratom in goltancem in pod njo mlako krvi. Na lice mesta došli orožniki so se dognali, da ima starka prebito glavo in da nima v nedrjih nobenega denarja. Sodna komisija, ki je bila poklicana iz Novega mesta, je konstatirala roparski napad in pobrala vse, kar bi moglo morilec izdati. Zdravnika sta izjavila, da se je moral izvršiti napad zjutraj ali pa še zvečer med jedjo, ker je imela starka v požiralniku še jed. Ropar je moral nesrečnico napasti od zadaj in ji zadati najmanj tri krepke udarce, da ji je črepinja počela, nakar ji je prerezal vrat, da je izkpravela. Pri njej so našli v spodnjem krilu kakih 60 kron, za katere ropar ni vedel; pobral ji je pa denar iz nedrja. Na sumu imajo več potepuhov, katere so že zaprli. Na Dolenjsko se je odpeljal iz Ljubljane tudi g. Toplikar s policijskim psom na lov za lopovom. In v vrstah, kjer je stanovala Doroteja Ovčjak, došli so krvave odtise prstov morilec. Policijski inšpektor Toplikar je posnel te krvave odtise prstov. Kakor znano, so aretirali nekega pohajkvalca in sedaj bo do primerjali odtise njegovih

prstov z odtisi krvi na vratih, kateri bodo natančno pokazali, kdo je morilec. Pri že omenjenem aretiraneu so tudi našli okrvavljene spodnje hlače in pismo. Torej povoda dovolj, da so aretiranece še nadalje pridržali v preiskovalnem zaporu.

— **Mlad samomorilec.** Pri usnjarski tvrdki Den v Trzinu se je na stranišču obesil 18-letni vajenec. Pravijo, da se mu je omračil um.

ŠTAJERSKO.

— **Cerkveni tat.** V mestni cerkvi v Ptujju je neznan mož ulomil v pušico v križevi kapeli. Dasi-ravno ga je neka gospa pri tatvini zasačila, jo je tat vendar hitrih nog odkuril. Tudi s ptujskim policijskim psom ga doslej niso mogli dobiti.

— **Ogenj v šoli.** Iz Vojnika poročajo: Začelo je gori v šoli na Ljubecni. Že pred daljšim časom je morala pasti kaka iskra iz železne peči v strop in je tam tako dolgo tlelo, da je začelo nakrat s plamenom gori. Nadučiteljevi so s pomočjo sosedov še ogenj srečno zadušili, drugače bi bila cela šola v nevarnosti. V razredu, kjer je ravno gorelo, pa se je vendar vsul strop v spodaj ležečo konferenčno sobo. Škode bo okoli 1000 kron.

— **Nova zima na Štajerskem.** Iz Ivankovec pri Ljutomeru poročajo: Huda zima je uničila lju-tomerske in ormoške vinograde skoraj popolnoma.

— **Dva detomora.** Iz Ptujja poročajo: Otroci so našli na Kasi-mirjevem travniku mrtvega novorojenčka. Sedaj so se dognale glade tega detomora sledeče podo-bnosti: dete je že moralo biti staro tri do pet dni; da bi ne kričalo, mu je mati natlačila v usta razno nesnago, košček lesa se je našel globoko v grlu. Po tem ga je nečloveška mati bila z glavo po zemlji, ker je bila črepinja ubita; ker se otrok mogoče ni bil mrtev, mu je zavila mati prav trdno vrat z močnim trakom. — Iz Maribora pa poročajo, da so našli v greznici hiše štev. 26 Me-jne ulice proti Pobrežu truplo novorojenega otroka. Ležal je v greznici najbrže že nekaj mesecev.

KOROŠKO.

— **Nezgodna na kolodvoru.** Iz Borovelj poročajo: Na tukajšnjem kolodvoru je trčil tovorni voz, katerega je lokomotiva povodom premikanja potisnila čez pre-laz, v tovorni voz tovarnarja I-vana Stangla. Voz in konj sta te-žko poškodovana, hlapec Matija Manak pa je dobil lahke poškod-be.

— **Ponarejene krone** krožijo še vedno po Celoveu in okolici. Ponarejeno krono so dobili celo v filijalki avstro-ogrske banke. Od-dal jo je baže trgovec z južnim sadjem. Policija je mnenja, da so ponarejene krone in tudi ponare-jeni petkronski tolariji, katerih več so dobili pred kratkem, im-portirani iz inozemstva, bržkone iz Italije.

— **Nesreča na delu.** V okolici Volšperka je zapeljal sin posest-nika Kvendlerja težak voz slame kljub opominom očeta, da naj ob-stoji, na skedenjem. Ko je bil voz na skedenju, se je udril strop in konj in voz sta padla tri me-tre globoko v šupo. Voznik se je rešil. Škoda je precejšnja, konja so morali pobiti. Konj je bil vred-en 1100 kron.

— **Smrtna nesreča z avtomobi-lom.** V bližini St. Andreja v la-vantinski dolini je stopil stavbin-ski mojster Karl Eggenberger iz Celovca pred mirno stoječi avto-mobil, da ga zopet navije. Naen-krat se avtomobil zažene naprej, podere Eggenbergerja, ki je pa del pod avtomobil in divja preko Eggenbergerja dalje v jarek, kjer se razbije. Eggenberger je obležal z razbito črepinjo in umrl na mestu.

— **Tatinsko družbo,** obstoječo iz 6 mladih fantov v starosti od 18 do 27 let, so aretirali v Celoveu. V zadnjem času so bile tat-vine v mestu in okolici na dnev-nem redu. Tatovi so bili zelo pre-drzni, ohenem pa tudi zelo previ-

dni, tako da jim policija dolgo ni prišla na sled. Po daljšem zasle-dovanju se je posrečilo žandarmeriji pri Sentpetru blizu Celovea, da je zasačila celo družbo in jo zajela na nekem kozoleu.

— **Velika tatvina.** Žandarmerija v Pliberku je dobila ovadbo, da je bilo ukradeno posetniku Jakobu Fereju iz nezaklenjene sobe 2000 kron denarja in sicer 1 bankovce za 1000 kron, za 1000 kron pa drugih bankovcev. Tatvina je sumljiv 19letni delavec Ma-tija Pičko, ki je izginil. Zvedeli so, da se je odpeljal Pičko v smeri proti Celoveu in aretirali so ga v neki predmestni gostilni celov-ški. Pičko tatvino taji. Pri njem so našli samo 38 kron in srebrno uro in srebrno in zlato verižico. Denar, pravi Pičko, da je prikeg-ljal. Izročili so ga vseeno dežel-nemu sodišču.

— **Prodajalec človeških kosti.** V Trgu je aretirala žandarmerija znanega eunjarja in prodajalec kosti Josipa Hoferja iz Partseha v Solnogradu, ker je nabiral in kopal po pokopališču človeške kosti in jih prodajal.

GORIŠKO.

— **Sankcija deželnih zakonov.** Cesar je sankcioniral po goriškem deželnem zboru sklenjene zakon-ske načrte o delitvi skupnih zem-ljišč in regulaciji nanje se nana-sajočih užitnih in podedovanih pravic, o zlaganju gospodarskih pravic, o varstvu planin in pospe-ševanja planinstva ter je dal obem-poblastilo za sklep pogodbe v zadevi namestitve geometrske-ga osovja za agrarske operacije.

— **Rozina aretiran.** Iz Gorice poročajo, da so aretirali bivšega tajnika okrajnega šolskega sveta Rozina, ki ima na vesti velike de-fravdacije uradnega denarja. Ro-zina je prišel sam v Gorico in se javil oblasti.

— **Nepotrjen sklep.** Starešin-stvo v Sežani je seklenilo nakupi-ti za 200.000 K delnic bodoče e-lektrične železnice (Opčina—Sežana. Deželni odbor pa tega sklepa ni potrdil, ker ni dana še nobena konkretna podlaga, kako se bo to podjetje financiralo.

— **Dve trupli najdeni v Soči.** V Soči so našli dve trupli, in sicer v kanalu v Stračicah. Trupli sta bili oddaljeni eno od drugega le en meter. Enega mrliča so agnos-cirali za Josipa Rusjana, ki je pred kratkim izvršil samomor za-rali neozdravljive bolezni s tem, da je skočil iz pevmenskega mo-sta v Sočo. V drugem mrliču pa so spoznali Lavrencia Čičigoja, kmeta iz Solkana, katerega so po-grešali že od 16. marca. Izvršil je samomor zaradi slabih gmotnih razmer.

TRST.

— **Strahotno dejanje blaznika.** Iz Trsta poročajo: V ulici Remo-ta št. 5 je stanoval v drugem nad-stropju mehanik Franc Šlager, star 33 let, rodom Tržačan. Zapo-slen je bil v tržaškem tehničnem zavodu. Bil je oženjen. Njegova žena Roza je bila stara 32 let. I-mela sta otroka, ki je bil star pol-drugo leto, pri njima je stanovala tudi 73letna tašča, Marija Vianel-lo, ki je rodom iz Tolmina. Neko jutro okoli tri četrti na 8 pa se je nenadoma zaslislal strahovit krik iz stanovanja. Šlager, ki je pred eno uro odšel od doma in se je na-to zopet vrnil domov, je prišedši v kuhinjo, pograbil tamkaj ku-hinjski nož s 25 centimetrom dol-gim rezilom in ga, ne da bi izpre-govoril kako besedo, zabodel svo-ji ženi v trebuh. Revica se le s strahovitim krikom zgrudila na tla in kri jej je v eurku brizgnila iz rane. Zblazneli Šlager je nato pograbil svojega otročiča in mu tudi prerezal z nožem trebuh, da so takoj izstopila čreva. Tašča, ki je v groznem strahu in trepetu bi-la navzoča pri tem mesarjenju, je skušala izviti blazniku nož iz rok, toda ta je zamahnil tudi proti

njej in jo težko ranil na desnem pleču. Nož je prodr cel v pljuča. Udaril je nato še enkrat in jo ranil nad levim očesom, nakar je vrge nož od sebe in zbežal iz hi-še. V ulici St. Martiri je srečal stražnika, kateremu je povedal, kaj je storil. Stražnik ga je odpe-ljal. Med tem so prihiteli v Sla-gerjevo stanovanje sosede ter poklicali policijo in rešilno posta-jo. Zdravnik rešilne postaje je nemudoma prišel, a med tem je Šlagerjeva žena že izdihnila. Ot-ročiča in Vianeliovo, ki sta v smrtni nevarnosti, so prepeljali v me-stno bolnišnico. Šlagerja so po-licijsko zaslišali, potem pa so ga odvedli v sodni zapor.

Umor Franciskana Paliča.

Blamaža literarnega oddelka v avstrijskem vnanjem ministrstvu.

Belgrad. — V Djakovici so ob-ducirali truplo umorjenega fran-ciskana Paliča. Preiskava, ki sta jo izvršila vprico evropskih konzulov dva črnogorska in en srbski zdravnik, je dognala, da je bil Palič iz daljave ustreljen, o baje-netnih zabodih pa ni nobenega sledu. Literarni oddelak avstrijskega vnanjega urada je o umoru franciskana Paliča razširjal ta-tarsko poročilo, v katerem je pa-trotyo smrt opisoval takole: "7. marca se je zbralo v Djakovici in okolici vojaštvo s fanatičnim pravoslavnim duhovništvom, da bi nasilno prisilili katoliško prebi-valstvo na prestop v pravoslavlje. Okolo tristo oseb mož, žena in otrok, med njimi patra Angela Paliča so zvezali z vrvmi in jim grozili s smrtjo, če ne prestopijo. Zadnji je prišel na vrsto pater Palič. In on je bil edini, ki je imei toliko moči, da se je mirno in ča-stiljivo branil, opustiti svojo vero. Ko je pater na trikratni poziv in na prošnje prisilno spreobrne-nega prebivalstva trdovratno od-klonil prestop, se je odigral gro-zen prizor, o kakršnem bi vsakdo mislil, da je nemogoč v 20. stole-tju v Evropi. Na ukaz pravoslav-nih duhovnikov so padli vojaki po patru, mu strgali duhovniško obleko z života in ga tolkli s puškinimi kopiti. Pater se je zgru-dil, imel je zlomljene kosti in re-bra, nato so pravoslavni duhov-niki ukazali vojakom, da naj od-nehajo in so vprašali težko ranje-nega, če hoče prestopiti. In zopet je odmahnil pater z glavo in mirno odgovoril: "Ne, svoje vere ne zapustim in ne prelomim obljube." Nato so patra zopet suvali s puškinimi kopiti, dokler ga ni za-bodel vojak z bajonetom v plju-ča in tako končal življenje nesre-čnika." — To strahotno poročilo sta s posebno slastjo razširjali ži-dovska "Nene Freie Presse" in krščanska "Reichspost."

Gospod pes.

V razredni državi se vsa bitja strogo ločijo po razredih, torej tudi psi. Najnižji so psi, ki mo-rajó delati; psi, ki so vpreženi v vozove, kakor je v navadi v Nem-ciji, Franciji in Angliji; psi, ki lo-vijo podgane, ali pa čuvajo hišo. Za njimi pride srednji pasji stan: psi za šport. Najboljše pa živi pa-sji aristokrat, ki se v življenju skoraj nič ne loči od človeškega aristokrata.

Na zadnji pasji razstavi na An-gleškem, so imeli pasje ute, rez-ljane iz dragocenega lesa in s ko-vino obite, v katerih so na meh-kih in lasevih blazinah ležali psi. Ute so imele okna, da je lahko "gospod" pes opazoval vse, kar se godi krog njega, ne da bi mu bilo treba zapustiti uto. Raztav-ljene so bile tudi postelje za pse, z vsó potrebno posteljno opremo; svilnate preproge na katerih je bilo z zlato mutkano ime psa; pa-sji ovratniki, v katere so bili u-delani biseri in dragulji; unifor-mirane pasje strežnice in portret-ni slikarji.

Pravi angleški gospodski pes ne

živi brez strežnice in potretnega slikarja.

Pri londonskih damah so sedaj v največji milosti pekinski psi. To so mala ščeneta z velikimi okro-glimi očmi, ljubljenci kitajske ma-tere cesarice Tze Hsi, ki jih je re-dila s plavatami morskih psov, ptičjimi jetrami, prsi prepelice in s popki čajevega drevja, ki evete v provinci Hankau. Seveda jim londonske dame ne morejo postre-či s kitajskimi delikatesami, am-pak se morajo zadovoljiti s piščan-ci, okusno govedino in mesnim izvlečkom.

Razsoden človek vidi v tem pa-sjem malikovanju pravi zločin, pravo norčevanje iz vsega, kar nosi človeško obličje. V Londonu gre vsako jutro tisoče in tisoče otrok v šolo brez zajuterk, psi bogatink pa spijo na mehkih bla-zinah in žro piščance. Bogate da-me, ki potrošijo vsako leto lepe

tisočake za svoje pse, nimajo cen-ta za otroke siromakov. K več-jem prirede vsako leto dobrodelni ples, da časnikiarji v dolgih po-ročilih razpravljajo, kakšne so bi-le njih obleke in koliko so imele draguljev na sebi.

In take dame prištevajo sebe k boljšim krogom v človeški druž-bi. Fina družba je to, ki se zani-ma bolj za pse kakor za ljudi.

Prodajam

Concord vino sodček od -- \$20.
Catabla " " " -- \$30.
Tropinovo žganje, galona . . . \$2.50

Naročilu je priložiti gotovi denar ali pošto nakaznico. Umestno je naro-čati blago sedaj, dokler so cene še zmerno nizke. Z veseloštopovanjem

A. W. EMERICH,

vinška trgovina in destilacija žganja, vogal Holmes & St. Clair Ave., Cleveland, O.

Vaše kri rabi

popolno izčiščenje v tem času leta. V tem času leta se morajo pregnati iz nje vse nečistosti, s katerimi je obložena. V ta namen vzemite

Severov Kričistilec

(Severa's Blood Purifier)

kateri bo izčistil vašo kri ter s tem pregnal grde in srbeče opahke ki se nahajajo v tem času leta.

Cena \$1.00.

Kadar kupujete zdravila, vprašajte lekarnarja za Se-verova. Ako jih nima vaš lernar v zalogi, naročite jih od nas.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

OBLEKE

Najnovjšega spomladanskega in poletnega kroja za

odraščene može in mladeniče

v največji izberi in najboljše kakovosti

\$7.50 do \$25.00

Vogal Blue Island Ave. in 18. ul.

Jelinek in Mayer lastnika

B. WEIS & CO.

Destilator in uvažalec

Trgovec z vinom in žganjem na debelo

Kentucky Viskija vsake vrste. Edini prodajalec grenčice "ROOSTER"

1221 Blue Island Av., Chicago, Ill.

Frank Stonich,

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom širom Amerike. Kadar potrebujete ali kupujete zlatnino n. pr. ure, verižice, prstane, broške itd., se obrnite name, ker bodele dobili blago prve vrste.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, priveske, broške raznih jednot in zvez

FRANK STONICH,

7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 605, CHICAGO, ILL.

HOME SEEKERS' EXCURSION, WAUSAUKEE, WIS.

Poseben vlak za slovenske naseltnike, dne 30. maja 1913.

Na ta dan boče nad 10,000 akrov rodovitne zemlje v neposredni bližini cvetočega in prijaznega mesta Wausaukee razprodane samo Slovincem.

Kdor kupi zemljo na ta dan dobi prosto vožnjo in eno kravo za dober začetek.

Kaj je Wausaukee, kaj so farme in kak je svet? Če hočete postati samostojni, pišite še danes za pojasnila, da Vam naznamim podrobnosti in za ta dan posebno nizke cene ter tudi odhod posebnega vlaka iz Chicago v Wausaukee, Wis.

Pridružite se rojakom, ki so že napovedali svoj prihod in ne zamudite te ugodne prilike, ki Vam primore priti do samostojnosti neodvisnega življanja na lastni zemlji.

A. MANTEL, c. o. GRIMMER CO., 133 W. Washington St., Chicago, Ill.

Gene na svetovnem trgu.

Republikanci in starokopitarji se kaj radi sklicujejo na Angleško, češ: tudi v tem paradižu svoje bodne trgovine, kjer ne poznajo žitne carine, kjer že leta in leta uvažajo zmrznjeno argentinsko meso v neomejeni množini in pa brez carin, razsaja draginja. Torej: so carine nedolžne na vlada-joči draginji. Tako pravijo republikanci in vsi zagovorniki visoke carine. Ampak le počasi, u-čeni advokati zemljiške rente! Kaj moramo plačati v Ameriki, ako uvažamo n. pr. pšenico iz tu-ji-ne? Prvič: svetovno ceno, ki jo opredeljuje ponudba in povpraševanje po blagu na svetovnem trgu; drugič: tovornino in tretjič: carino. Uvozna cena tuje pšenice je torej enaka vrsti svetovne ce-ne — tovornine — carine. Kaj moramo plačati domačim veletr-govcem in borzjancem za pšeni-co? Več ne morejo zahtevati kot uvozno ceno za tujo pšenico, ker sicer bi žitni trgovci dobivali bla-go raje iz tujine in domača pšeni-ca bi trohnela v magacinih. Ampak tudi nič manj ne zahtevajo, razen če je vsled izredno dobre letine več domačega blaga, kot ga potrebujemo. Navadno je to-rej cena domače pšenice enaka uvoznici tuje pšenice, torej enaka vsoti svetovne cene, tovr-nine in carine. Zakaj je torej žito drago? Prvič, ker je zrasla pše-nica na svetovnem trgu, in drugič ker je carina poglajala naše cene še čez svetovne cene. Tudi na An-gleskem, kjer ne poznajo carine, se je žito podražilo — ker so zras-le svetovne cene. V Ameriki je pa še mnogo hujše kakor na An-gleskem; poleg dražjih svetovnih cen plačujemo pri nas še veliko carino, zato je ameriška pšenica ceneje na Angleskem kot v Ame-riki. Na svetovne cene zakonoda-ja, t. j. ameriški kongres nima vpliva, ampak carino na lahko od-pravi. In sicer brez nevarnosti za poljedelstvo! Zakaj carine so bi-le mogoče potrebne, dokler so pa-dale cene na svetovnem trgu: pri tedanjih nizkih svetovnih cenah nemara domačemu poljedelstvu ne bi bilo obstanka. Danes pa so cene na svetovnem trgu tako vi-soke, da bi ne šli ameriški far-marji pod nič, četudi bi carina ne podraževala njih žita še preko svetovnih cen. To razlagamo že leta in leta in ve že vsak dojen-ček: le republikanci in starokopi-tarji se delajo še zmerom neum-ne!

Razne vesti.

— Industrija in delavstvo v Belgiji. Z ozirom na dogodke v Belgiji je gotovo zanimivo izvede-ti nekatere podatke o belgijski in-dustriji in belgijskem delavstvu. Po zadnji uradni statistiki, ki je pa še iz leta 1896, je v Belgiji vsega vкуп 330,000 industrijskih podjetij. Akejskih družb in za-drug je med temi podjetji le ma-lo, namreč 1250, oziroma 150. L. 1896 je bilo v Belgiji 842,000 de-lavcev, od teh 196,000 delavk. Le-ta 1900 pa 865,353 delavcev, med njimi 268,237 delavk. Največja industrijska mesto so Anverza, Bruselj, Gent in Luettich. Mest-nih obratov je bilo leta 1896 34, ki se razdele na 24 občin s 1300 delavci.

— Delovni čas na Francoskem. Po uradni statistiki za obrate, ki so podrejeni tovarniškemu, ozi-ro-ma obrtniški nadzorstvu, zna-ša delovni čas osem ur ali pa manj kakor osem ur v 864 obra-tih, od osem do devet ur v 980 obra-tih, po devet ur v 11,097 obra-tih, od devet do deset ur v 5469 obratih, po deset ur v 191,145 o-bratih, od deset do enajst ur v 30,579 obratih, od enajst do dva-najst ur v 25,691 obratih. Deset-urni delovnik velja po zakoniti določbi na Francoskem za vse o-ne obrate, kjer so zaposlene že-ne in otroci.

— Rodbinska tragedija. V Ben-thenu se je vrgla na železniški tir žena, ki jo je prihajajoči osebni vlak popolnoma zmečkal. Nesreč-nico so spoznali za delavčovo že-no. Ko je prišla sodnijska komi-sija na njeno stanovanje, je uzrla grozen prizor. Vsi štirje otroci samomorilke so bili obešeni in že mrtvi. Vzrok, ki je gnal mater v samomor in štirikraten umor, je uradno neznan. Vzrok je bila beda.

— "Javna pohvala". Iz Budim-pešte poročajo: Ko se je zavedno ogrsko delavstvo pripravljalo na splošno stavko, je izdala socialno demokratična stranka prav veliko knjžice in letakov, v katerih je pozivljala tudi vojaštvo, da naj ne strelja na delavstvo, če bi prišlo do demonstracij, in vabila vojske na vstop v socialno demo-kratično stranko. Brošure in leta-ke so poslali tudi prestolonasled-niku Franču Ferdinandu, vojne-mu ministru in oficirjem general-nega štaba. Budimpeštansko zbor-no poveljništvo je seveda takoj spravilo policijo na noge, da naj prepreči razširjenje letakov s konfiskacijo in je tudi vse ukre-milo, da se ne bi letaki razširili po vojašnicah. Zgornje poveljniš-tvo je dobilo seveda po vojašni-cah takoj nekaj vdanjih "rešite-ljev domovine" v osehah podčast-nikov, ki so se s tako vneto po-svetili temu delu, da jih je zbor-no poveljništvo "pohvalilo jav-no" pred vsem vojaštvom...

BRATJE IN SESTRE POZOR!

Glasom sklepa gl. odbora so čeki SNPJ., ki so bili napravlje-ni pred novim letom, veljavni po devetem maju 1913 le še šestdeset dni.

Čeki SNPJ., ki so bili izdani po novem letu so od dne devete-ga maja veljavni le še za devet-deset dni od datuma, ko so bili napisani.

Kdor ima ček SNPJ. naj ga iz-menja. Do tega zaključka je bil gl. odbor prisiljen, ker do danes še niso vrnjeni čeki, ki so bili na-pisani že pred več kakor šestimi meseci. Pri vsaki stvari mora biti red.

Popravek: V zadnjem zapisni-ku se je vrnila ne ljuba pomota. Mesto "br. tajnik poroča, da dr. štev. 77 dolguje itd." čitaj: Br. tajnik poroča, da društvo štev. 177 dolguje itd.

Joseph Kuhelj, zapisnikar.

LISTNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVNIŠTVA.

Oglesby, Ill.:

Za izdelovanje umetnega ledu je treba strojev in drugih pri-prav. Pred vsem je treba gonilne sile: parni, električni ali pa motor na plin, benzin, gazolin, ki goni stroj za izdelovanje ledu. Treba nam je ogromen nabiralnik, v ka-terem je slana voda, skozi katero so napeljavane cevi, v katerih je kon-cetrirana amonijakova razpuščina ali pa katere druga snov, ki je u-porabna za izdelovanje ledu. V nabiralniku so zopet zaboji iz ko-sitra, v katerih je pitna voda, ki se spreminja v led. Da slana voda ne zamrzne, je treba v nabiralni-ku vtvariti močan tok. Za to je treba zopet dve močni sesalki. Ena sesalka goni vodo v nabiral-nik, druga jo zopet sesa iz njega. Na ta način nastane v velikem na-biralniku tako močan tok, kakor da bi tekla skozi njega deroča re-ka. Slana voda ne zamrzne, pač pa zamrzne pitna voda v kositra-stih zabojih. Po dveh urah vzane-jo kositraste zaboje iz slane vode, jih oblijejo z gorko vodo in stre-sejo iz njih led.

Poleg omenjenih dveh sesalk, ki gonita in sesata vodo iz nabi-ralnika s slano vodo, je treba imeti še eno sesalko, da goni hladno vo-do na kondenzator, da se snov, ki služi za ohlajenje cevi v nabiral-niku s slano vodo preveč ne se-greje.

Kdor hoče izdelovati led umet-nim potom, mora toraj nabaviti razne stroje in v obratu vse tako urediti, da se izdelovanje ledu iz-plača.

Potovanje v staro domovino potom Kašparjeve Državne Banke je najceneje in naj-bolj varno.

Naša parobrodna poslovnica je največja na Zapadu in ima vse najboljše oceanske črte (linije). Vozni listki, (šifkarte) po kompanijskih cenah. Menjalnica starokrajškega denarja. Kupujemo denar vseh držav sveta pozmernih cenah Kašpar Državna Banka izplača 5K - \$1 bres odbitka. Pošiljamo denar v vse dele sveta po jako nizkih cenah; ravnotako izdajamo drafte. Stojimo v zvezi z najbogatejšimi slovanskimi bankami v stari domovini, in pri nas ni še nobeden, kar ta banka obstoji, (23 let), zgubil še centa. Pišite po cene v slovenskem jeziku. Kašpar Državna Banka sprejema denar na hranilne vloge in plačuje 3% od vsega vložnega denarja. Banka ima \$5,818,821 premoženja. Slov. Narod. Podp. Jednota vrši svoj denarni promet s Kašpar Državno Banko.

Kaspar State Bank
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Da dobite idejo, kako se izdelu-je led, je najboljša, da si ogledate hladilnico v pivovarni v Peru. Tam mogoče ne izdelujejo ledu, vendar je princip isti v hladilnici. Razlika je v tem, da skozi hladil-nico ne teče slana voda, marveč se hladi direktno le zrak.

Ako hočete svojim prijateljem pokazati princip, po katerem se dela led, tedaj kanite kapljo vo-de na mizo in postavite nanj ste-klo žepne ure, v katerega nalite eter. Potem hitro izhlapiete eter in steklo bo primrznilo. Hitro izhla-penje najložje provzročite, ako nad etrom napravite močan pre-pih. Na podlagi takih prikazni so tehniiki izumili stroje za izdela-vanje ledu. — Pozdrav!

Cleveland, Ohio: F. Hudover-nik in A. Peterlin. Dopisa sta iz-zostala v tej izdaji radi preobila-ge gradiva in izideta gotovo v prihodnji. Pozdrav!

IŠČEM SVOJEGA prijatelja ki je odšel pred osmimi leti v A-lasko. Rada bi izvedela za njega tudi njegova hči, ki se nahaja pri meni. Imam mu za poročiti va-žne stvari. Ako kdo izmed cenj-rojakov ve zanj, prosim, da mi sporoči njegov naslov, ali pa še bolje če se sam prijavi.
MATHIAS TURK,
746 Tremont Ave.
Indianapolis, Ind.
(Advertisement.)

SPODAJ PODPISANI iščem svojega brata Tomaža Kavčiča. Pred 5. leti sva bila skupaj v Dia-mondville, Wyo. Ako kateri roja-kov ve za njegov naslov, naj mi ga naznani. Najbolje je pa, da se sam oglasi.
Anton Kavčič, B. 95,
Frontenac, Kans.

KJE JE BRAT ANTON ŠPAN? Zadnji čas je bival nekje v Seat-tle, Wash. Kdor ve za njegov na-slov, naj mi ga sporoči, ker mu zelo hvala. Sporočiti mu imam zelo važno zadevo.
Jos. Dernač, Neffs, O.
(Advertisement.)

1913! SVETOVALEC 1913!

Vse, kar morate vedeti o paket-ni pošti, poštini hranilnicah! — Kako postanem državljani. Naj-novejša slovenska izdaja (1913) z novimi zakonitimi odredbami. Vse v eni lični priročni knjižici. Koristno za vsakogar. Unijski tisk. Cena samo 25c. — Naroči se samo pri Bert P. Lakner, 1595 3rd ave., New York, N. Y.

FRANCOZKA LINIJA

Samo 6 dni preko morja! Ima vse samo brze parnike: Odidejo vsaki četrtlet ob 10 uri zju-traj iz pristanišča.

S. S. FRANCE S. S. LA PROVENCE (novi na štiri vijake)
S. S. LA LORAINÉ in S. S. LA SAVOIE
So tudi, drugi in tretji razred moder-ni novi parobrodi, odidejo tudi vsako soboto ob 3 uri popoldan.
S. S. ROCHAMBEAU S. S. CHICAGO (novi na štiri vijake)
S. S. NIAGARA S. S. LA TOURAINE

MAURICE W. KOZMINSKI
Glavni zapadni zastopnik
139 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

Dobra postrežba, električna svit-ljava, dobra kuhinja, vino brez-plačno, kabine 3. razreda na paro-brodih Kaiser Franz Josef I. in Martha Washington.

Na ladijah se govore vsi avstrij-ski jeziki.

Družni parobrodi na dva vija-ka: Kaiser Franz Josef I., Martha Washington, Laura, Alice, Argen-tina, Oceania, Polonia, Canada.

Novi parobrodi se grade.

Za vsa nadaljna pojasnila se o-brni na glavne zastopnike:

Phelps Bros. & Co.

2 Washington St., New York, N. Y.

ali na njih pooblaščenih zastopni-ke v Zjed. Državah in Kanadi.

Veliki Slovensko-Angleški Tol-mač, obsega slov.-angl. slovnico, razgovore, pisma in navodilo ka-ko postati državljani poleg naj-večjega slov.-angl. in angl. slov. slovarja. Knjiga je nujno potreb-na vsem onim, ki se res želijo na-učiti angleščine. Cena v platnu trdo vezana (420 strani) je \$2. ter se dobi pri V. J. Kubelka, 538 W. 145. St., New York, N. Y. (Advertisement.)

J. S. JABLONSKI

Slovenski fotograf

izdeluje vsa v fotografsko stroko spadajoča dela dobro in poceni

6122 St. Clair Avenue.

CLEVELAND OHIO

DR. ADOLF MACH

ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure: 9 do 12 dop. 1 do 6 pop. 7.30 do 9 zve-čer. Ob nedeljah po dogo-voru.

2601 S. Lawndale Av. vogal 26th St. CHICAGO, ILLINOIS.

Unijske smodke najfinejše ka-

kovosti z znakom S. N. P. J.

dvoje vrst po 5 in 10c — izdeluje po primerno nizki ceni

1.9% od stržene vsote gre v rezervni fond S. N. P. J. Pisma naročila se izvršujejo točno po C. O. D. Naroča se ne manj kot 1000 smodk po 5c ali 500 po 10c.

Podpirajte domače in bratsko podjetje! Vprašajte za cene!

John Breskvar,

3528 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

Važno uprašanje!
Do mi opravi najbolje in najceneje
Konzularne, starokrajške sodnijske in vojaške zadeve
Javni notar Kaker
220 1/2 Grove St Milwaukee, Wis.

Austro-Americana Parobrodna Družba

Direktna črta med New Yorkom in Avstro-Ogrsko.

Nizke cene.

Dobra postrežba, električna svit-ljava, dobra kuhinja, vino brez-plačno, kabine 3. razreda na paro-brodih Kaiser Franz Josef I. in Martha Washington.

Na ladijah se govore vsi avstrij-ski jeziki.

Družni parobrodi na dva vija-ka: Kaiser Franz Josef I., Martha Washington, Laura, Alice, Argen-tina, Oceania, Polonia, Canada.

Novi parobrodi se grade.

Za vsa nadaljna pojasnila se o-brni na glavne zastopnike:

Phelps Bros. & Co.

2 Washington St., New York, N. Y.

ali na njih pooblaščenih zastopni-ke v Zjed. Državah in Kanadi.

VSAKATERI SE BOJUJE ZA

NEBO

10 ZA 5c

NEBO

vsaki dan.

1760

Farme Farme Farme

Krasne ceste, šola in cerkev blizu. Najboljša zemlja za poljedelstvo, zdrava pitna voda kot na gorejskem! V bližini tovarne, kjer se lahko dobi delo. Zelo ugoden trg za farmerske pridelke. Blizu u Chicaga in Milwaukee.

Izrabite ugodno priliko in kupite zemljišče od nas!

Cena akru je od 14 dolarjev naprej. Eno tretjino je treba plačati takoj, za ostalo vas počakamo po pogodbi.

Vprašajte za ceno zemljišč pri nas, predno se obrnete drugam.

Pišite za podrobnosti takoj. Ne odlašajte, ker cene zemljiščem gre vedno kvišku.

Česko-slovanska zemljiščna družba

3815 West 26th Street, Chicago, Ill.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

FRANK J. PETRU

JAVNI NOTAR

Posojila na zemljišča in zavarovalnica

Varnostne shrambe za denar in dragulje. Najmanj \$2.50 na leto ali 5c na teden.

443 West 18th St. blizu Laflin ulice.

Zastopnik sledečih stavbin-skih in posojilnih društev.

Krajsko, Češko Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Prvo Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Benatky-ovo stavbinsko in posojilno druš.
Hrad Rabi stavbinsko " " "
Unijsko stavbinsko " " "

Zemljišča in hiše na prodaj v vseh krajih me-
sua.
Denarna posojila proti niskim obre-
stim.
Zavarovanje proti ognju pri najboljših družbah.

Ustanovljeno leta 1900

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue

vogal Loomis ulice

Chicago.

VLOŽENA GLAVNICA \$1,500,000.00

JAN KAREL, PREDSEDNIK.

J. F. ŠTEPINA, BLAGAJNIK.

AMERICAN STATE BANK

Naše podjetje je pod nadzorom "Clearing House" čikaški bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi u-loge poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J.

Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure popoldne. Denar vložen v našo banko nosi tri procente. Bodite uvrženi, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.

Zastave, regalije, znake, kape, pe-
čate, in vse potrebščine za
društva in jednote.

DELO PRVE VRSTE. CENE NIZKE.

Slovenske cenike pošiljamo zastonj.

F. Kerže Co. 2616 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois